

ÅRSRAPPORT 2021

INNHold

OM KREDITTFORENINGEN FOR SPAREBANKER	3
NØKKELTALL	6
ÅRSBERETNING	7
RESULTATREGNSKAP	14
BALANSE	15
ENDRING I EGENKAPITAL	16
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	17
NOTEHENVISNING	18

Om Kredittforeningen for Sparebanker

Visjon og mål

Selskapets visjon er å være en ledende leverandør av kreditt til mindre og mellomstore norske sparebanker.

Kredittforeningen for Sparebanker (KfS) utsteder obligasjoner i kapitalmarkedet og låner midlene ut til sparebankene. Dette bidrar til bedre tilgang på langsiktige lån for bankene til konkurransedyktige vilkår.

Etablering

KfS ble stiftet i 2004. Egenkapitalbeviskapital på kr 50 mill. ble tegnet av 49 sparebanker og Eiendoms kreditt AS. KfS er registrert med organisasjonsnummer 986918930.

Offentlig godkjenning, tilsyn og vedtekter

KfS har konsesjon som kredittforetak. Finanstilsynet fører tilsyn med virksomheten. Vedtektene kan ikke endres uten Finanstilsynets godkjenning. Vedtektene ligger på foretakets hjemmeside:

<http://www.kredittforeningen.no>.

Juridisk struktur

KfS har konsesjon som kredittforetak og er organisert som en kredittforening etter samvirkeprinsipper. I et slikt foretak vil ikke avkastning på egenkapitalen, men brukernytten være det bærende motiv for virksomheten. Brukerne, eller medlemmene, vil i fellesskap være eiere av foretaket uten at det enkelte medlem har eierskap til noen definert andel av egenkapitalen. Medlemmene har begrenset økonomisk ansvar og er ikke forpliktet utover innskutt medlemsinnskudd.

Utlån og kredittpolicy

KfS har ett produkt som er å yte gjeldsbrevlån til norske sparebanker. Ved å ta opp lån i KfS kontra et lån i obligasjonsmarkedet, slipper banken indirekte kostnader til megler, tillitsmann, VPS og børsnøtering. I tillegg er saksbehandlingen rask. KfS sitt konkurransefortrinn er konkurransedyktige betingelser, rask saksbehandling og det at KfS er en alternativ finansieringskilde for bankene.

KfS tilbyr hovedsakelig lån med løpetid mellom ett og fem år. Lånene gis som enkle standardiserte

gjeldsbrevlån med rentefastsettelse for tre måneder av gangen. Utlånene finansieres med innlån med samme løpetid og rentebetingelser. Lånene løper uten avdrag til forfall.

Styret fastsetter en individuell kredittramme på den enkelte sparebank. Kredittrammen baseres på bankens ansvarlige kapital og kredittkvalitet og kan utgjøre inntil størrelsen på bankens tellende ansvarlige kapital, men begrenset av størrelsen på den ansvarlige kapital i KfS. I vurdering av kredittkvalitet baserer KfS seg på eksterne kredittanalyser, og annen offisiell tilgjengelig informasjon fra og om banken. Den enkelte bank kan, innenfor sin samlede kredittramme, fordele sine låneopptak i KfS på flere ulike forfallstidspunkt for å redusere refinansieringsrisikoen. Lån som forfaller på et bestemt tidspunkt kan ikke utgjøre mer enn 1/3 av tellende ansvarlig kapital i banken, maksimalt til 2/3 av KfS sin ansvarlige kapital på det tidspunkt lånet ble innvilget.

Ved utbetaling av lån trekkes et medlemsinnskudd på minimum 3% av lånebeløpet. Ved innfrielse blir medlemsinnskuddet tilbakebetalt under forutsetninger angitt i vedtektene.

KfS er et «non-profit» foretak. Marginen på utlån legges på et nivå som dekker kostnader, utbytte på egenkapitalbeviskapitalen og skatt.

Innlån

Utlånene finansieres ved utstedelse av obligasjonslån i det innenlandske markedet. Dersom muligheten åpner seg kan det bli aktuelt å bruke de internasjonale kapitalmarkeder. Obligasjonslån vil som hovedregel bli notert på Nordic ABM.

KfS utsteder både obligasjoner med flytende rente med rentefastsettelse for tre måneder av gangen, og obligasjonslån med fast rente i hele lånets løpetid. Hvert obligasjonslån bygges typisk opp gjennom utstedelse av flere transjer etter hvert som nye lån utbetales. Obligasjonslånene har normalt en låneramme på kr 500-700 mill. Ved behov vil KfS også utstede sertifikatlån med opptil 12 mnd. løpetid. De viktigste kjøperne av

obligasjonslån og sertifikater er pengemarkeds- og obligasjonsfond, forsikringsselskaper og pensjonskasser.

Kapitalforvaltning

I forvaltning av egne midler legger KfS stor vekt på sikkerhet og forutsigbar avkastning. Midlene plasseres derfor i det vesentligste i utlån til / innskudd i bank, fondsandeler og omsettelige rentebærende papirer av god kvalitet.

Soliditet

Den ansvarlige kapital i KfS består i 2021 av:

Ren kjernekapital: Medlemsinnskudd, overkursfond og opptjent egenkapital

Tilleggskapital: Egenkapitalbeviskapital

Medlemsinnskudd på minimum 3% trekkes ved utbetaling av lån. Størrelsen på medlemsinnskuddet som trekkes ved utbetaling av lån tilpasses låntakerens risikovekt (i henhold til kapitalkravsforskriften) og vil utgjøre 15% ren kjernekapital i forhold til risikovektet utlånsmasse (noe mindre i forhold til risikovektet forvaltningskapital). Ved innfrielse blir medlemsinnskuddet tilbakebetalt under forutsetninger angitt i vedtektene. På denne måten blir KfS automatisk oppkapitalisert etter hvert som utlånsporteføljen øker, og tilsvarende nedkapitalisert når utlånsporteføljen minker.

Styrende og kontrollerende organer

Representantskapet er foretakets høyeste organ.

Finanstilsynet har gitt dispensasjon til at representantskapet kan bestå av åtte medlemmer. Det velges fire varamedlemmer. To av representantskapets medlemmer og ett av varamedlemmene skal velges av egenkapitalbeviserne.

Styret består av minst fem og høyst syv medlemmer og inntil to varamedlemmer som alle velges for to år om gangen. Minst en fjerdedel av styrets medlemmer må tilfredsstille kravet om ikke å være ansatt eller ha tillitsverv i andre finansforetak.

Administrasjonssamarbeid

For å kunne tilby medlemsbankene attraktive lånevilkår er det av stor betydning at foretaket drives med lave kostnader. Det er relativt få, men store transaksjoner som krever høy kompetanse. KfS har funnet det formålstjenlig å inngå avtale om administrasjonssamarbeid med Eiendomskreditt AS. Samlet har virksomhetene nødvendig kompetanse, ressurser og systemer til å håndtere foretakets behov. Avtalen om samarbeid som er inngått mellom KfS og Eiendomskreditt AS innebærer samlokalisering, samme IT-plattform og IT-systemer. Avtalen er godkjent av Finanstilsynet.

Ledelsen i KfS

Administrerende direktør Lars W. Lynngård (61) har innehatt stillingen siden 1.1.2017. Lars W. Lynngård er siviløkonom fra NHH og har vært ansatt i Eiendomskreditt fra 1998 og i KfS siden 2004. Før det har han vært ansatt i Vestenfjelske Bykreditt AS fra 1987 til 1996, blant annet som finanssjef og i Norgeskreditt AS som avdelingsdirektør fra 1996 til 1998.

Ann Cathrin Lambrechts (45) er direktør for risikostyring og compliance. Hun er ansatt i en deltidsstilling fra 1.9.2019. Hun har utdanning i samfunnsfag fra Universitetet i Oslo og i finans fra Handelshøyskolen BI. Hun har tidligere jobbet i Sparebanken Vest som Head of Operation med fag- og personalledelse innen aksjer, obligasjoner, rente- og FX-derivater. Hun har også jobbet som Treasurer, Financial controller og Company Secretary i Kristian Gerhard Jebsen Skipsrederi.

Kathrine Kristiansen (48) er ansvarlig for utlånsvirksomheten og leder for bærekraft og samfunnsansvar. Hun har MBA fra University of Houston og har vært ansatt i KfS fra 2010. Før det har hun vært ansatt i DNB.

Styrende organer og organisasjon

Representantskapet

Medlemmer

Dag Sandstå (leder)
Per Olav Nærestad (nestleder)
Alf Inge Flokketvedt
Rune Ramsvik
Bjørn A. Riise
Magne Bjørnstad
Trond Teigene
Evy Ann Hagen

Stilling

Banksjef, Tysnes Sparebank
Banksjef, Arendal og Omegns Sparekasse
Adm. banksjef, Skudenes & Aakra Sparebank
Banksjef, Etne Sparebank
Banksjef, Nidaros Sparebank
Banksjef, Rindal Sparebank
Adm. direktør, Sparebanken Sogn og Fjordane
Banksjef Aurskog Sparebank

Varamedlemmer

Arild Bjørn Hansen
Siri Fossum
Vidar Skaaland
Elin Stee

Stilling

Adm. direktør, Sparebank 1 Østfold Akershus
Adm. banksjef, Soknedal Sparebank
Adm. banksjef, Søgne og Greipstad Sparebank
Ass. Banksjef, Valdres Sparebank

Revisor

KPMG v/statsautorisert revisor Anfinn Fardal
Kanalveien 11, 5068 Bergen / Postboks 4 Kristianborg, 5822 Bergen

Styret

Medlemmer

Peter Frølich, (styreleder)
Anne-Grethe Knudsen (nestleder)
Bjørn Asle Hynne
Knut Oscar Fleten
Susanna Poulsen

Stilling

Advokat, Bergen
Adm. banksjef, Lillesands Sparebank
Adm. banksjef, Aasen Sparebank
Adm. banksjef, Sparebank 1 Hallingdal Valdres
Banksjef, Hjelmeland Sparebank

Varamedlem

Nina Holte
Tor Espnes

Stilling

Adm. banksjef, Østre Agder Sparebank
Adm. banksjef, Hemne Sparebank

Nøkkeltall

Resultat (mill.kr)	2021	2020	2019	2018	2017
Netto renteinntekter	4,86	6,50	7,91	7,56	6,56
Driftskostnader	5,97	6,21	6,07	3,72	3,94
Resultat av ordinær drift/resultat før skatt	-1,52	0,42	2,16	3,97	2,60
Skattekostnad	-0,37	0,20	0,63	1,08	0,74
Resultat etter skatt	-1,15	0,22	1,53	2,88	1,86
Regnskapsposter (% av GFK)	2021	2020	2019	2018	2017
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (mill.kr)	4345	4 560	5 174	5 284	5 362
Netto renteinntekter	0,11	0,14	0,15	0,14	0,12
Driftskostnader	0,14	0,14	0,12	0,07	0,07
Resultat før skatt	-0,03	0,01	0,04	0,08	0,05
Skattekostnad	-0,01	0,00	0,01	0,02	0,01
Resultat etter skatt	-0,03	0,005	0,03	0,05	0,03
Andre nøkkeltall (%)	2021	2020	2019	2018	2017
Vekst i utlån %	3,1	-16,4	-7,7	0,8	-4,1
Vekst i forvaltningskapital %	2,6	-16,4	-7,6	0,5	-3,8
Kostnader i % av totale inntekter	134,1	93,7	73,7	48,4	60,3
Kapitaldekning %	23,2	24,5	22,8	21,6	22,7
Ren kjernekapitaldekning %	17,5	18,6	17,8	16,9	18,1
Uvektet kjernekapitalandel %	3,6	3,8	3,6	3,4	3,7
LCR %	4 757	8 397	15 043	13 283	148
Andre nøkkeltall (mill.kr)	2021	2020	2019	2018	2017
Risikovektet balanse	869	851	1 003	1 086	1 084
Tellende ansvarlig kapital	202	209	228	234	247
Ren kjernekapital	152	159	178	184	197
Årsverk i foretaket	2	2	3	3	3
Egenkapital pr 31.12.	202	209	228	234	246
Brutto utlån pr 31.12.	4 150	4 026	4 815	5 215	5 172
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer pr 31.12.	4 063	3 946	4 725	5 128	5 090
Forvaltningskapital pr.31.12.	4 267	4 157	4 971	5 377	5 350

Årsberetning

Virksomhet

KfS er organisert som en kredittforening med formål om å være en tilbyder av kreditt til norske sparebanker. Virksomheten er begrenset til å utstede obligasjoner i kapitalmarkedet og låne midlene videre til sparebankene. Brukernytten og ikke avkastning på egenkapitalen er det bærende motiv for virksomheten. Selskapets forretningsadresse er Solheimsgaten 11, 5058 Bergen.

Norsk økonomi

Norsk økonomi vokste med 3,6% i 2021. Dermed er det kraftige fallet våren 2020 gjeninnhentet og økonomien forventes å være tilbake på vekstbanen fra før pandemien i løpet av 2022. Staten har vært en vesentlig bidragsyter til dette gjennom bruk av støtteordninger til næringslivet og andre offentlige tiltak. På denne måten er hjulene holdt i gang og folk holdt i arbeid også i de hardest rammede bransjene. Det var forventet at støtteordningene skulle fases ut i løpet av høsten, men nye virusvarianter og smitteutbrudd har medført at ordningene er forlenget utover våren i 2022.

Undersøkelser blant næringsaktører viser en betydelig optimisme. Nyere nøkkeltall understøtter det positive bildet. Arbeidsledigheten faller og det er problemer med å få tak i kvalifisert arbeidskraft i flere bransjer. På den negative siden bidrar nå flaskehalsproblemer i leverandørleddene over hele verden til en økende prisvekst. I tillegg oppsto en energikrise i Europa mot slutten av året med historisk høye priser på olje, gass og strøm.

For å tilpasse rentenivået til det økonomiske bildet har Norges Bank satte opp styringsrenten med 0,25%-poeng både i september og desember. Banken ser for seg ytterligere 3-4 renteøkninger i 2022. Dette har også påvirket både korte og lange markedsrenter som har steget med ca. 0,7%-poeng gjennom høsten.

Husholdningssektoren er særlig viktig for sparebankene. Boligprisene har økt mer enn

inntektene gjennom pandemien og endte på 5,2% i 2021. Utviklingen må ses i sammenheng med lave boliglånsrenter og at boligkjøpere har ønsket å bruke en større andel av inntekten på bolig, blant annet fordi bruk av hjemmekontor har økt, og forbruksmulighetene ellers har vært begrensede. Boligprisveksten har vært mer moderat det siste halve året noe som trolig skyldes forventninger om økte utlånsrenter og en normalisering av husholdningenes forbruksmønster i takt med gjenåpningen av samfunnet.

Kapitalmarkedene har vært velfungerende gjennom hele året. Høy likviditet, lave renter og god resultatutvikling i næringslivet har medført verdøkning for de fleste aktivaklasser. Kredittpåslagene i obligasjonsmarkedet har holdt seg stabilt lave og tilgangen på finansiering har vært god.

Resultatregnskapet

Årsregnskapet er avgitt under forutsetning om fortsatt drift. Tall for 2020 er angitt i parentes.

Netto renteinntekter ble kr 4,86 mill. (kr 6,50 mill.). Regnet i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør netto renteinntekter 0,11% (0,14%). Lavere netto renteinntekter i 2021 har sammenheng med et lavere rentenivå og lavere margininntekter som følge av en gjennomsnittlig lavere utlånsportefølje gjennom året.

KfS holder en andel av sine likviditetsreserver i form av obligasjoner og obligasjonsfond. I 2021 var det en negativ verdiendring på obligasjonsporteføljen på kr -0,33 mill. (kr 0,19 mill.) og netto negativ verdiendring på obligasjonsfond på kr -0,06 mill. (kr 0,33 mill.).

Personalkostnader utgjorde kr 2,79 mill. (kr 2,96 mill.). Totale driftskostnader ble kr 5,97 mill. (kr 6,21 mill.). Dette utgjorde 0,14% (0,14%) av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Av de totale kostnadene utgjør avgift til krisetiltaksfondet kr 2,09 mill. (kr 2,37 mill.), eller 35,0%.

Resultatet før skatt ble negativt med kr 1,52 mill. (kr 0,42 mill.) Årets skattekostnad utgjør kr 0,37 mill. (kr 0,20 mill.). Årets resultat etter skatt ble negativt med kr 1,15 mill. (kr 0,22 mill.) som er -0,03% (0,00%) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Disponering av resultatet

Det foreslås at det ikke utbetales utbytte av årets resultat. Resultatet på - 1,15 mill. kr foreslås overført fra annen egenkapital. Annen egenkapital utgjør etter dette kr 9,27 mill.

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen utgjorde kr 4,27 mrd. (kr 4,16 mrd.) ved utgangen av 2021.

Utlånsutvikling

Totalt utlån ved utgangen av 2021 utgjør kr 4.141 mill. (kr 4.020 mill.). Det ble utbetalt nye lån til sparebanker med kr 1.686 mill. (kr 545 mill.) og det ble innfridd utlån på til sammen kr 1.565 mill. (kr 1.340 mill.). Netto utlånsvekst ble dermed kr 121 mill., eller 3%.

Ved årsskiftet er det 43 (36) sparebanker som har løpende lån i foretaket. Gjennomsnittlig løpetid i utlånsporteføljen er 1,96 år som er en økning med 0,31 år fra 2020

Grønne utlån

KfS ønsker å ha en aktiv rolle i å kanalisere grønn finansiering til sparebankene. Ettersom det per i dag er et begrenset antall lån til grønne formål i hver enkelt bank, og det er relativt ressurskrevende å utstede grønne obligasjoner, vil bruk av KfS som felles utsteder av grønne obligasjoner være både effektivt og ressursbesparende for sparebankene.

Utstedelsen av to grønne obligasjonslånene tidlig i 2021 var en milepel for KfS. Da gjennomførte KfS i samarbeid med 16 sparebanker en transaksjon der provenyet på til sammen kr 626 mill. ble lånt videre til sparebankene. I november ble det utbetalt ytterligere kr 230 mill. i nye grønne lån til 6 sparebanker. Av nye utlån i 2021 var litt over 50% grønne lån til sparebanker.

Innlån

Det er i 2021 emittert obligasjoner pålydende kr 1.541 mill. Gjennomsnittlig løpetid i innlånsporteføljen er i 2021 økt med 0,33 år til 1,95 år.

KfS ønsker å bidra til at obligasjoner utstedt av foretaket oppleves som attraktive verdipapirer, både gjennom lav kredittrisiko og gjennom utstedelse av obligasjoner i store serier, med varierende løpetider og rentebetingelser, og ved at obligasjonene blir noterte på Nordic ABM.

Rating

For ytterligere å bedre transparens overfor markedet og å øke interessen for selskapets obligasjoner ble KfS ratet av Nordic Credit Rating (NCR) i 2019. KfS har en langsiktig/kortsiktig rating; A-/N-1+ (outlook stable). Ratingen tilfredsstiller kravene til "investment grade". Ratingen bekrefter høy kvalitet og lav kredittrisiko i utlånsporteføljen.

Fra 4. februar 2022 blir også hvert obligasjonslån ratet av NCR.

Kapitalforvaltning

Som følge av sammenfallende avdragsprofil på innlån og utlån har ikke KfS behov for å holde store likviditetsreserver. KfS sin kapital plasseres i utlån, bankinnskudd, obligasjonsfond og i rentebærende papirer utstedt av den norske stat, multinasjonale investeringsbanker, kommuner, banker, kredittforetak, samt i solide norske ikke finansielle foretak innenfor fastsatte kredittrammer. KfS har ikke investert i aksjer eller egenkapitalbevis.

Kapitalforvaltning (mill. kroner per 31.12)

Risikovekt	Debitorgruppe	2021	2020
0 %	Stats- og statsgarantert obligasjon	27	9
10 %	Bank og finansobligasjoner (OMF)	30	70
20 %	Bankinnskudd	14	34
20 %	Kommunesertifikater	30	
50 %	Bank- og finansobligasjoner		
100 %	Ansvarlig lån i bank	15	17
Totalt		116	130

Risiko og kapitalstyring

Finansiell virksomhet innebærer et behov for styring og kontroll av risiko. KfS legger vekt på at de ulike typer risikoer som foretaket er eksponert for gjennom driften, blir identifisert og målt. Foretaket har retningslinjer for styring og kontroll av de ulike risikoområder, og risikoforhold blir jevnlig rapportert til styret. Administrasjonen har ansvaret for den daglige risikostyringen som utøves gjennom instruksjer, rapporter og kontrollaktiviteter.

Det foretas en årlig gjennomgang av risikostyring og internkontroll. Internkontrollen blir rapportert til styret av daglig leder og internkontrollansvarlig. Ekstern revisor avgir uttalelse til styret om foretakets internkontroll. Dette blir så gjennomgått av styret og risiko- og revisjonsutvalget.

Selskapet har en egen compliance- og risikokontrollfunksjon, som er uavhengig av operative funksjoner.

Risikoprofilen i KfS skal være lav. For KfS innebærer det i all hovedsak styring og kontroll av risiko knyttet opp til fire risikoområder, kredittrisiko, operasjonell risiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Kredittrisiko er risikoen for tap dersom medlemmene i KfS ikke oppfyller sine forpliktelser knyttet til utlån og er en av de mest betydningsfulle risikoene for selskapet. KfS håndterer kredittrisiko gjennom vedtatt kredittpolicy i styret, som har til hensikt å gi en lav kredittrisiko. De senere årene har strengere regulatoriske krav for bankene ført til at bankene er blitt vesentlig mer solide og har fått strengere krav til risikostyring, herunder likviditetskrav slik at bankene kan klare seg i perioder med dårlig likviditetstilgang. Med det tilsyn som bankene i dag er underlagt, anses risikoen for betalingsmislighold og tap som meget lav. Kredittrisiko består også av **konsentrasjonsrisiko** som er definert som faren for tap som følge av at store deler av den utlånte kapitalen er knyttet opp mot enkeltaktører og/eller mot avgrensede geografiske eller næringsmessige områder. For KfS er også konsentrasjonsrisiko av vesentlig betydning.

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Markedsrisiko defineres som risikoen for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser. Dette inkluderer aksje-, rente-, valuta-, motparts- og kredittspreadrisiko. KfS har ikke kjøpt aksjer eller egenkapitalbevis og har forretninger kun i norsk valuta. Det er etablert rammer for markedsrisiko knyttet til kredittrisiko og spreadrisiko på finansielle plasseringer. I kredittrammene inngår også eksponering for motpartsrisiko i derivatkontrakter. Ved utløpet av 2021 hadde selskapet ingen løpende derivatkontrakter.

Renterisiko er eliminert ved at alle plasseringer gjøres i aktiva med flytende rente. Alle innlån løper med flytende rente eller er konvertert til flytende rente gjennom rentebytteavtaler. Gjennom at innlån og utlån i tillegg har lik løpetid, terminatoer og regler for renteregulering har KfS heller ikke nevneverdig renterisiko.

KfS har ingen handelsportefølje i finansielle instrumenter. Obligasjoner og sertifikater holdes enten som likviditetsreserver eller som sikringsinstrumenter. Likviditetsreservene er definert som «bankportefølje» og bokføres etter porteføljeprinsippet til laveste verdi av bokført verdi eller markedsverdi. Likviditetsporteføljen av obligasjoner hadde per 31.12.2021 en gjennomsnittlig restløpetid på 1,05 år.

Likviditetsrisiko kan deles i to elementer; refinansieringsrisiko og prisisiko. Førstnevnte er risikoen for at KfS ikke er i stand til å refinansiere gjeld og/eller ikke evner å finansiere en økning i aktiva. Utlån til bankene blir gitt med like lang løpetid som de korresponderende innlån. KfS har ingen plikt til å sikre refinansiering av bankenes lån og foretaket har derfor liten refinansieringsrisiko. Prisisiko er risikoen for at KfS ikke er i stand til å refinansiere forpliktelser uten en betydelig merkostnad på ny finansiering, eller at et prisfall på eiendeler som må realiseres. Ved matching av innlån og utlån blir prisisiko eliminert.

Det foreligger risiko knyttet til muligheten for at en eller flere banker ikke klarer å innfri lån på forfallsdato. I tillegg har en risiko for feil i den enkelte bank som gir forsinket tilbakebetaling.

Lav likviditetsrisiko er et viktig element for KfS. Det er derfor etablert retningslinjer, oppfølgingsprosedyrer og andre tiltak, herunder krav til likviditetsreserver, som skal bidra til å sikre obligasjonseierne rettidig betaling.

Hvitvaskingsrisiko

KfS har et oversiktlig kundebilde bestående av norske små og mellomstore sparebanker. I tillegg er sparebankene regulert av finansforetaksloven kap. 7 med klare krav til organisering, eierskap og utbytte, og er underlagt reglene i hvitvaskingsloven som bank, jfr. § 4(1) bokst a. Sett på bakgrunn selskapets art og omfang anses hvitvaskingsrisikoen i KfS som lav.

Klimarisiko er risiko som favner både klimaendringer og tiltakene som bekjemper dem. KfS har gjennomført Miljøfyrtårnsertifisering og er godkjent som Miljøfyrtårn. Det innebærer at KfS har egne klima og miljømål, samt prosedyrer og retningslinjer for å oppnå disse.

I tråd med grønne målsettinger har KfS i 2021 startet med å gi grønne lån til norske sparebanker. Dette vil øke kundenes fokus på bærekraft og klimarisiko. Ved at kundene kan få tilgang til grønne innlån via KfS og dermed finansiere grønne formål, er dette utlån som er mer tilpasset et lavutslippssamfunn. På den måten er det nye grønne produktet et risikoreduserende tiltak både for den enkelte sparebank, men også for KfS på den måten at låneporteføljen er mer tilpasset et lavutslippssamfunn.

Klimarisiko styres gjennom prosesser i styret og ledelsen i forbindelse med å ivareta muligheten for å kunne gi grønne utlån til sparebanker. KfS har en løpende strategiprosess som involverer styret, ledelsen og nøkkelpersoner i arbeidet.

For ytterligere beskrivelse av ovennevnte risikoområder og øvrige risikoområder og oppfølging av disse, vises til note 2.

Regulatorisk risiko

Etter finanskrisen har det pågått et omfattende bankreguleringsarbeidet i EU/EØS. KfS er en svært spesialisert virksomhet og avviker fra "tradisjonelle" finansinstitusjoner både i forhold til virksomhet og organisering. Dette innebærer at reguleringer som tilpasses finansbransjen spesielt kan få utilsiktede effekter for KfS.

I desember 2019 offentliggjorde

Finansdepartementet nye kapitalkrav for banker og finansinstitusjoner. Endringen innebærer at de lettelsene i kapitalkrav som følger av full implementering av CRR/CRD IV (SMB rabatt og bortfall av Basel I gulvet) blir motvirket av en økning av systemrisikobufferen med 1,5%-poeng. Ettersom KfS ut ifra sitt virkeområde ikke påvirkes av noen av lettelsene i kapitalkravene men kun av endringene som gir økningen i kapitalkravene, medfører endringen at KfS får et netto økt kapitalkrav på 1,5%-poeng fra 31.12.2022.

Baselkomitéen la i 2017 frem Basel 3 (revidert) med forslag til ny Standardmetode. Her foreslås endrede risikovekter på eksponeringer mot banker. For en typisk medlemsbank i KfS innebærer forslaget at risikovekten øker fra 20% til 30%. Denne endringen vil medføre at ren kjernekapital i KfS må økes med 50% dersom den blir vedtatt. Beslutning og implementering er utsatt flere ganger og per i dag er tidsplanen at endringene innføres gradvis fra 2025.

Det pågår et arbeid i EBA der ulike egenkapitalinstrumenter (CET1) for finansinstitusjonene i EU/EØS blir vurdert. I denne sammenhengen vurderer EBA om medlemsinnskudd oppfyller kriteriene som er satt for CET1 instrumenter. Dersom det konkluderes med at medlemsinnskudd ikke kan anvendes som CET1 vil dette innebære at KfS ikke kan fortsette med dagens modell for kapitalisering i fremtiden.

Soliditet

Ved utbetaling av lån fra KfS trekkes det minimum 3% medlemsinnskudd. Medlemsinnskuddet inngår i foretakets egenkapital. Medlemsinnskudd utgjorde kr 142,7 mill. per 31.12.2021.

Foretaket har i tillegg egenkapitalbeviskapital på kr 50 mill. Egenkapitalbeviskapitalen teller med i kapitaldekningen som tilleggskapital. Se note 3 for ytterligere informasjon om egenkapitalbevisene.

Samlet egenkapital inklusiv overkurs og opptjent egenkapital utgjør kr 202,0 mill. Se "Endring i Egenkapital" for fullstendig beskrivelse av utviklingen og sammensetningen av egenkapitalen.

Dette gir en kapitaldekning på 23,2% (24,5%), en kjernekapitaldekning og ren kjernekapitaldekning på 17,5% (18,6%) og en uvektet kjernekapitalandel på 3,6% (3,8%).

I desember 2019 offentliggjorde

Finansdepartementet nye kapitalkrav for banker og finansinstitusjoner. Endringen innebærer at de lettelsene i kapitalkrav som følger av full implementering av CRR/CRD IV (SMB rabatt og bortfall av Basel I gulvet) blir motvirket av en økning av systemrisikobufferen med 1,5%-poeng. Økningen i systemrisikobufferen vil gjelde alle finansforetak mens SMB rabatt og bortfall av Basel I gulvet vil påvirke finansinstitusjonene svært ulikt. Ettersom KfS ut fra sitt virkeområde ikke påvirkes av noen av lettelsene i kapitalkravene men kun av økningen i kapitalkravene, medfører endringen at KfS får et netto økt kapitalkrav på 1,5%-poeng fra 31.12.2022.

KfS har i sine vedtekter innebygget god beskyttelse av sine kreditorer. Selskapet har en selvpålagt buffer på 1,5%-poeng over kapitaldekningskravet før medlemsinnskudd skal kunne tilbakebetales til medlemmene etter at utlån er tilbakebetalt. I tillegg kreves det godkjenning fra Finanstilsynet (se avsnitt om medlemsinnskudd side 4).

Vedtektene til KfS ble utformet i 2004. Etter den tid er kapitalkravene til finansinstitusjonene revidert flere ganger og økt betydelig. De senere år er det i tillegg innført en buffer over de regulatoriske kravene, i dag benevnt som Pilar 2 Guidance (P2G). Summen av økt kapitalbehov gjennom økt systemrisikobuffer og Pilar 2 Guidance krav, og en selvpålagt buffer på 1,5%-poeng vil innebære at kapitalkravene for KfS kan bli så høye at dagens modell for bruk av medlemsinnskudd ikke vil fungere. Selskapet ønsker derfor å se på muligheten for endre

vedtektenes bestemmelsen om selvpålagt kapitalbuffer. Dette vil i så fall kreve samtykke fra både obligasjonseierne og Finanstilsynet.

Samfunnsansvar

Finansnæringen er tillagt en viktig rolle i utviklingen av samfunnet i en mer bærekraftig retning. I markedet er det vekst av kapital som ønskes investert i grønne formål og det er forventninger til at finansinstitusjonene bidrar i å formidle denne kapitalen ut til finansiering av grønne prosjekter. I denne sammenhengen ønsker KfS å ha en aktiv rolle i å kanalisere grønn finansiering til sparebankene. Ettersom det per i dag er et begrenset antall lån til grønne formål i hver enkelt bank, og det er relativt ressurskrevende å utstede grønne obligasjoner, vil bruk av KfS som felles utsteder av grønne obligasjoner være både effektivt og ressursbesparende for sparebankene.

KfS samarbeider med sparebanker om grønne lån. Ved å bidra til finansiering av grønne prosjekter gjennom samarbeid med lokale sparebanker vil KfS bidra til at det grønne skiftet får et bredere nedslagsfelt.

Grønne utlån

KfS har etablert et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner basert på ICMA Green Bond Principles 2018 for å finansiere energieffektive bolig- og næringsbygg, fornybar energi, grønn transport og energieffektiviseringstiltak. Vi kan under dette rammeverket utstede grønne senior obligasjoner for å finansiere eller refinansiere energieffektive bolig- og næringsbygg, fornybar energi, grønn transport og energieffektiviseringstiltak som oppfyller kriteriene slik de er beskrevet i rammeverket. Det grønne provenyet skal utbetales som lån til sparebanker som ønsker å yte grønne lån til sine kunder. Ved å finansiere grønne prosjekter fra kunder i de lokale sparebankene vil KfS bidra til en mer bærekraftig samfunnsutvikling. Gjennom dette ønsker vi synliggjøre vår bærekraftstrategi, diversifiserer vår investorbase og utvide dialogen med eksisterende investorer.

I løpet av 2021 har KfS i samarbeid med 22 sparebanker gjennomført to transaksjoner der KfS har

utstedt to grønne obligasjonslån der provenyet på til sammen kr 856 mill. ble lånt videre til sparebankene i kategoriene.

Bærekraftig drift

KfS legger vekt på å redusere klima- og miljøpåvirkninger på områder der dette er mulig. Som en del av dette arbeidet ble selskapet Miljøfyrtårn-sertifisert i 2020. Det vil si at KfS har oppfylt en rekke krav innen HMS, arbeidsmiljø, innkjøp, energibruk, avfallshåndtering og transport. KfS har blitt sertifisert etter bank og finanskriteriene. Det innebærer at KfS har egne klima og miljømål, samt prosedyrer og retningslinjer for å oppnå disse. Vårt interne fokus på bærekraft og klimarisiko gjennom Miljøfyrtårn-arbeidet vil igjen kunne redusere klimarisikoen til selskapet.

KfS har beregnet det samlede CO₂-utslippet fra driften. KfS hadde i 2021 et klimagassutslipp på 0,76 (1,43) tonn CO₂. Dette er en reduksjon på 0,67 tonn CO₂, sammenlignet med 2020.

Personale og arbeidsmiljø

Ved utgangen av året var det fem deltidsansatte i KfS, alle jobber også i Eiendomskreditt. Av de ansatte er en mann og fire kvinner. Antall årsverk i 2020 utgjorde 2,2 (2,4). Gjennomsnittsalderen er 50 år.

KfS søker å vektlegge likestilling mellom kjønn ved rekruttering til stillinger i ledelsen og ved rekruttering til styrende organer. KfS søker også å legge vekt på å unngå all form for diskriminering ved ansettelser og i andre sammenhenger. Arbeidsmiljøet anses å være godt.

Når det gjelder utbetalinger til ansatte og tillitsmenn vises til note 19. Godtgjørelser til de ansatte er basert på fast lønn og det foreligger ikke bonusordninger for ansatte eller tillitsvalgte. Det samlede styret fungerer som godtgjørelsesutvalg.

KfS har ikke tegnet ansvarsforsikring for styret eller daglig leder.

Framtidsutsikter

Gjennom 2021 har sparebankene økt innskuddsdekningen og har hatt et moderat behov for å låne i markedet. Redusert etterspørsel for

seniorfinansiering har også bidratt til at kredittpåslagene i markedet for bankobligasjoner har holdt seg lave og det er samtidig blitt mindre forskjeller mellom de ulike bankene.

Norges Bank hevet renten to ganger i høst og har signalisert ytterligere 3-4 rentehevinger i 2022. Renten er også på vei opp i viktige land som USA og Storbritannia som følge av tiltagende inflasjon. Renteoppgangen har medført mer urolige markeder noe vi forventer vil vedvare en periode. Normalt vil denne utviklingen også lede til økte kredittpåslag i kredittmarkedene. En slik utvikling vil kunne bedre KfS sin konkurranseevne i markedet for lån til sparebanker

For KfS er brukernytten for sparebankene den viktigste målsettingen. Modellen der grønne prosjekter i de lokale sparebankene kan finansieres ved at KfS utsteder grønne obligasjoner og låner midlene videre til sparebankene er et godt bidrag til dette. Kunder, myndigheter og investorer har et økende fokus på hva finansinstitusjonene gjør på dette området.

Grønne utlån til sparebankene var det viktigste utlånsproduktet for KfS i 2021.

Vi opplever nå at markedet i større grad etterspør grønne obligasjonslån fremfor de tradisjonelle obligasjonslån. Dette har vært positivt for prisingen av grønne obligasjoner. Selv om det i dag er en beskjeden prisforskjell vil denne likevel bidra positivt for interesse for grønne lån. Vi forventer derfor at interessen for grønne utlån i KfS vil fortsette å vokse og vil utgjøre en økende andel av volumet i KfS fremover.

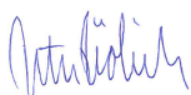
KfS driver tilnærmet som et «non profit foretak» med lave utlånsmarginer. Avkastningen på egenkapitalen er derfor av stor betydning for inntjeningen. Fallet i markedsrentene det siste året har påvirket resultatet og medført et negativt resultat i 2021. Fremover vil høyere renter vil ha en betydelig positiv effekt på resultatutviklingen i KfS.

KfS har god soliditet, en lavrisiko utlånsportefølje og forventer ikke at det vil oppstå tap.

Takk!

Styret vil takke for medlemmenes oppslutning om KfS i året som er gått. Det er gjennom medlemmenes bruk at kredittforeningen fortsatt kan være en viktig leverandør av kreditt til mindre og mellomstore norske sparebanker.

Bergen, 17. februar 2022
Styret for Kredittforeningen for Sparebanker

Peter Frølich
Styrets leder

Anne-Grethe Knudsen
Styrets nestleder

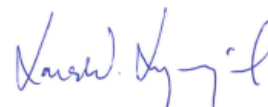
Bjørn Asle Hynne
Styremedlem

Knut Oscar Fleten
Styremedlem

Susanna Poulsen
Styremedlem

Lars W. Lynngård
Adm. direktør

Resultatregnskap

(i hele 1000 kr)

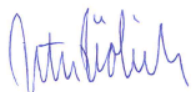
	Note	2021	2020
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		87	174
Renter av utlån til og fordringer på kunder		47 861	75 528
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		1 200	1 673
Sum renteinntekter og lignende inntekter		49 148	77 374
Renter og lignende kostnader på gjeld til kunder		99	180
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		44 187	70 694
Sum rentekostnader og lignende kostnader		44 287	70 873
Netto renteinntekter	9	4 861	6 501
Andre gebyrer og provisjonskostnader		16	13
Netto gevinst/tap finansielle instrumenter	7	-392	137
Sum inntekter		4 453	6 625
Lønn m.v.	19	2 299	2 505
Sosiale kostnader		495	459
Administrasjonskostnader		2 962	3 034
Andre driftskostnader		217	210
Driftskostnader		5 973	6 208
Resultat av ordinær drift før skatt		-1 520	417
Skattekostnader	20	-369	196
Resultat av ordinær drift etter skatt		-1 150	221
Poster bokført over utvidet resultat		0	0
Skatteeffekt		0	0
Totalresultat for perioden		-1 150	221
Disponering			
Avsatt til utbytte		-	-
Overført til/fra annen egenkapital		-1 150	221
Sum disponeringer		-1 150	221

Balanse

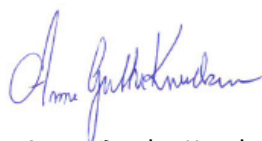
(i hele 1000 kr)

EIENDELER	Note	31.12.21	31.12.20
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	17	14 412	33 927
Nedbetalingslån til sparebanker	8	4 149 592	4 025 737
Rentebærende verdipapir	6	79 551	91 879
Obligasjonsfond	6	22 648	4 706
Forskuddsbetalinger		354	215
Sum eiendeler		4 266 557	4 156 465
GJELD OG EGENKAPITAL	Note	31.12.21	31.12.20
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12	4 063 020	3 945 880
Annen gjeld		392	215
Påløpte kostnader		685	628
Andre avsetninger		-	-
Utsatt skatt	20	496	958
Sum gjeld		4 064 593	3 947 681
Medlemsinnskudd som skal tilbakebetales		142 680	148 350
Egenkapitalbeviskapital	3	50 000	50 000
Overkursfond		16	16
Annen egenkapital		9 268	10 418
Sum egenkapital		201 964	208 784
Sum gjeld og egenkapital		4 266 557	4 156 465

Bergen, 17. februar 2022
Styret for Kredittforeningen for Sparebanker

Peter Frølich
Styrets leder

Anne-Grethe Knudsen
Styrets nestleder

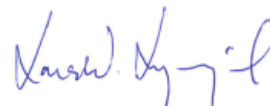
Bjørn Asle Hynne
Styremedlem

Knut Oscar Fleten
Styremedlem

Susanna Poulsen
Styremedlem

Lars W. Lynngård
Adm. direktør

Endring i Egenkapital

(i hele 1000 kr)

Egenkapitalbevegelse (1 000 kr)	Balanse 31.12.2021	Årets overskudd	Endring medlemsinnskudd	Balanse 31.12.2020
<u>Innskutt egenkapital</u>				
Medlemsinnskudd	142 680		-5 670	148 350
Egenkapitalbeviskapital	50 000			50 000
Overkursfond	16			16
Sum innskutt egenkapital	192 696			198 366
<u>Fri egenkapital</u>	-		-	
Opptjent egenkapital	9 268	-1 150		10 418
Sum egenkapital	201 964			208 784

Kontantstrømoppstilling

(i hele 1000 kr)

	2021	2020
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyrer fra kredittinst.	46 251	86 174
Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyrer til kredittinst.	-42 764	-81 318
Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	-2 274	-1 756
Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnretninger, arbeidsgiveravgift, skattetrekk m.v.	-2 806	-2 767
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-1 713	-2 840
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-3 305	-2 505
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetaling ved salg av sertifikater, obligasjoner og obligasjonsfond	44 007	69 196
Utbetaling av nedbetalingslån til kunder	-1 686 000	-545 000
Innbetaling av nedbetalingslån	1 565 000	1 340 000
Utbetaling ved kjøp av sertifikater, obligasjoner og obligasjonsfond	-51 132	-29 415
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-128 125	834 781
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved utstedelse av obligasjonsgjeld/sertifikater	1 547 586	1 612 451
Innbetaling av medlemsinnskudd	47 580	21 209
Tilbakebetaling av medlemsinnskudd	-53 250	-42 509
Utbetalinger ved innfrielse av obligasjonsgjeld/sertifikater	-1 430 000	-2 344 552
Utbetalinger av lån fra finansinstitusjoner	-	-50 000
Utbetaling av utbytte	-	-
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	111 916	-803 400
Netto kontantstrøm for perioden	-19 514	28 875
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	33 927	5 051
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	14 412	33 927

Notehenvisning

Note 1 Regnskapsprinsipper	19
Note 2 Offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3) – Risiko og kapitalstyring	25
Note 3 Egenkapitalbeviskapital	32
Note 4 Kapitaldekning	33
Note 5 Klassifisering av finansielle instrumenter	34
Note 6 Virkelig verdi av finansielle instrumenter	35
Note 7 Netto gevinst/tap (-) på finansielle instrumenter	36
Note 8 Segment og geografisk fordeling av utlån og antall banker	36
Note 9 Netto renteinntekter	37
Note 10 Risikoklassifisering	37
Note 11 Beregning av nedskrivning på utlån	40
Note 12 Innlån	41
Note 13 Rentederivatavtaler	41
Note 14 Restløpetid og rentereguleringstidspunkt for eiendeler og gjeld	42
Note 15 Over- og underkurs ved innlån og aktivert gevinst/tap ved realisasjon av derivater	43
Note 16 Nærstående parter	43
Note 17 Innskudd i og utlån til kredittinstitusjoner	43
Note 18 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader	44
Note 19 Utbetalinger og lån til ansatte og tillitsmenn i selskapet	44
Note 20 Skattekostnader	45

Noter til regnskapet

Note 1 Regnskapsprinsipper

1. Grunnlag for utarbeidelse av årsregnskapet

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven og forskriften om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Med mindre annet følger av forskriften er årsregnskapet utarbeidet i samsvar med IFRS.

Regnskapet er basert på historisk kost. For finansielle eiendeler og gjeld benyttes amortisert kost, med unntak av finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultat og virkelig verdi over utvidet resultat.

Årsregnskapet presenteres i norske kroner.

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av regnskapet. Disse prinsippene er benyttet konsekvent i alle perioder presentert, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

2. Kommende endringer i standarder og fortolkninger

Pr 31.12.2021 har ikke foretaket tatt i bruk nye og endrede standarder. Det er ingen kjente fremtidige endringer i regnskapsprinsipper som per i dag vurderes å få vesentlig konsekvenser for regnskapet til kredittforeningen.

IASB har i forbindelse med årlige forbedringsprosjekter gjort mindre endringer i flere standarder. Endringene er vurdert til å ikke ha vesentlig betydning for selskapet

3. Finansielle eiendeler og gjeld

Innregning og fraregning:

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt KfS blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på avtaletidspunktet.

Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra

investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og foreningen i hovedsak har overført risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Klassifisering og måling av finansielle instrumenter:

Etter IFRS 9 skal klassifisering til rett målekategori skje basert på både karakteristika for de kontraktsmessige kontantstrømmene og forretningsmodellen for styring av de finansielle eiendelene. Finansielle instrumenter blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende målekategorier.

1. Gjeldsinstrumenter til amortisert kost
2. Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over andre resultatkomponenter (FVOCI)
3. Gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat (FVTPL)
4. Finansielle forpliktelser

Klassifisering besluttet på grunnlag av forretningsmodell for den porteføljen som instrumentet inngår i og hvilke kontraktsmessige kontantstrømmer instrumentene har.

Finansielle eiendeler:

Finansielle eiendeler blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende målekategorier:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi over resultatet
- Virkelig verdi over OCI

Instrumenter til amortisert kost

En finansiell eiendel måles til amortisert kost hvis begge følgende kriterier er oppfylt og den finansielle eiendelen ikke er utpekt til virkelig verdi over resultatet ("virkelig verdi opsjonen"):

1. Den finansielle eiendelen innehas i en forretningsmodell hvis formål er å holde

finansielle eiendeler for å motta kontraktsregulerte kontantstrømmer ("forretningsmodell kriteriet"), og

2. Kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen fører på bestemte tidspunkter til kontantstrømmer som utelukkende er betaling av avdrag og renter på utestående hovedstol ("kontantstrømkriteriet").

Forretningsmodellkriteriet:

Foreningen vurderer målet med en forretningsmodell der en eiendel holdes på porteføljenivå, fordi dette best reflekterer måten virksomheten styres på, og informasjon er gitt til ledelsen. Informasjonen som vurderes inkluderer:

- Uttalte retningslinjer og mål for porteføljen og driften av disse retningslinjene i praksis. Spesielt om ledelsens strategi og målsetning er å holde eiendelen for å inndrive kontraktsmessige kontantstrømmer, opprettholde en bestemt renteprofil, matching av durasjon mellom finansielle eiendeler og tilsvarende finansielle forpliktelser som benyttes for å finansiere disse eiendelene eller realisere kontantstrømmer gjennom salg av eiendelene
- hvordan porteføljens avkastning vurderes og rapporteres til bankens ledelse
- risikoene som påvirker forretningsmodellens ytelse (og de finansielle eiendelene som holdes innenfor denne forretningsmodellen) og hvordan disse risikoene styres
- hvordan lederne kompenseres - f.eks. om kompensasjon er basert på virkelig verdi av de forvaltede eiendelene eller de kontraktsmessige kontantstrømmene samlet og
- frekvens, volum og tidspunkt for salg i tidligere perioder, årsakene til slike salg og forventninger til fremtidig salgsaktivitet. Informasjonen om salgsaktivitet vurderes imidlertid ikke isolert, men som en del av en samlet vurdering av hvordan selskapets uttalte mål for styring av de finansielle eiendelene oppnås og hvordan kontantstrømmer realiseres.

Vurdering av forretningsmodell er basert på rimelige forventede scenarier uten hensyn til "worst case" eller "stress case" scenarier. Dersom kontantstrømmer etter førstegangsinnregning

realiseres på en måte som er forskjellig fra selskapets opprinnelige forventninger endres ikke klassifiseringen av de resterende finansielle eiendelene i den aktuelle forretningsmodellen, men inkorporerer slik informasjon ved vurdering av nye ustedte eller nyanskaffede finansielle eiendeler fremover.

Kontantstrømskriteriet

I denne vurderingen defineres hovedstol som virkelig verdi av den finansielle eiendelen ved første gangs innregning. "Rente" er definert som vederlag for tidsverdien av penger og for kredittisiko knyttet til utestående hovedstol i en bestemt tidsperiode og for andre grunnleggende utlånsrisikoer og kostnader (f. eks. likviditetsrisiko og administrasjonskostnader), samt fortjenestemargin.

Ved vurderingen av om kontraktsmessige pengestrømmer utelukkende er utbetaling av avdrag og renter på utestående hovedstol, vurderer KfS kontraktbetingelsene i instrumentet. Dette inkluderer å vurdere om den finansielle eiendelen inneholder en kontraktsklausul som kan endre tidspunktet eller størrelsen av kontraktsmessige kontantstrømmer slik at den ikke vil oppfylle denne betingelsen. Ved gjennomgangen vurderer selskapet:

- betingede hendelser som ville endre beløp og tidspunkt for kontantstrømmer;
- innflytelse funksjoner;
- forskuddsbetaling og utvidelsesvilkår
- vilkår som begrenser selskapets krav på kontantstrømmer fra spesifiserte eiendeler
- (f.eks. periodisk tilbakestilling av renter)
- vilkår som endrer vurdering av tidsverdien av penger - f.eks. periodisk tilbakestilling av renter.

KfS benytter denne kategorien for alle utlån til kredittinstitusjoner med flytende rente, samt for poster som inngår i regnskapslinjen andre finansielle eiendeler. Foreningen har vurdert alle sine instrumenter som måles til amortisert kost i forhold til reglene ovenfor og mener instrumentene tilfredsstillende kriteriene.

Alle andre finansielle eiendeler måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet og virkelig verdi over utvidet resultat.

Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over andre resultatkomponenter (FVOCI)

Instrumentene som inngår i denne målekategorier er de hvor man har som formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og selge. Kontantstrømmene skal også her bare utgjøre betaling av rente og hovedstol.

Gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat (FVTPL)

Følgende instrumenter vil inngå i denne målekategorien:

- 1) Derivater skal alltid til virkelig verdi over resultat.
- 2) Egenkapitalinstrumenter skal som hovedregel her. (Fondsobligasjoner)
- 3) Gjeldsinstrumenter kan havne her dersom kriteriene for bruk av virkelig verdi-opisjon (FVO) er til stede eller forretningsmodell tilsier at instrumentet styres og følges opp til virkelig verdi.

KfS benytter denne kategorien for likviditetsporteføljen, fastrenteutlån til kunder, derivater (renteswapper), samt investeringer i aksjer og andeler.

Finansielle forpliktelser

For finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over ordinært resultat skal endringer i verdien som skyldes selskapets egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat (OCI), med mindre innregningen i utvidet resultat (OCI) skaper eller forsterker et regnskapsmessig misforhold.

Beregning av nedskrivning

Prinsippene i IFRS 9 knyttet til nedskrivning for tap på finansielle instrumenter er basert på et utgangspunkt at man skal sette av for forventede tap (Expected credit loss (ECL)). Prinsippene i IFRS 9 for nedskrivning gjelder for finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter, og som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført over andre resultatkomponenter (OCI). I tillegg vil også lånetilsagn være omfattet.

Utlånsporteføljen til KfS består i sin helhet av utlån til norske sparebanker. KfS benytter offentlig tilgjengelig rating, og/eller kvalitative creditscores som estimat

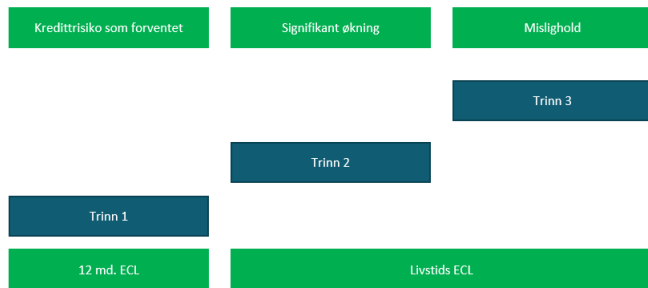
på våre engasjements misligholdsansynlighet, og til å vurdere signifikante endringer i denne. Historisk har ikke norske sparebankene misligholdt sine forpliktelser på nærmere 100 år til tross for bankkriser (1987-1992) og finanskriser (2008-2009). I årene etter finanskrisen har bankene også fått en mer og mer robust kapitalstruktur. Forventet mislighold (PD) er derfor svært lav. KfS sitt utgangspunkt er videre at kundenes balanser er av en slik kvalitet at vi ved mislighold ikke vil være spesielt tapsutsatt, og at LGD følgelig må være tilnærmet lik 0.

Empiriske data for risiko ved lån til norske sparebanker er svært god, men det foreligger ikke kjente/gode anslag på PD og LGD for sparebankene. Bankene er under nøye overvåking og tilsyn fra myndigheter og analytikere. Kredittvurdering (rating) av utlånsporteføljen er stabil på BBB+.

Etter en samlet vurdering finner KfS at det p.t. ikke har en god merverdi å analysere risikoen gjennom en modell for forventede tap. Vi har derfor etter en samlet vurdering konkludert med at det ikke er grunnlag for å sette av for tap i regnskapet. Vurderingen vil til enhver tid kunne revurderes dersom det generelle risikobildet skulle endre seg.

Beskrivelse av rammeverket

KfS har utarbeidet et rammeverk for å beregne nedskrivninger i henhold til kravene i IFRS 9. Beregning av forventet tap, Expected credit loss (ECL), baseres på en modell bestående av tre «trinn». Se figur under. Når et lån førstegangsinnregnes i foretakets balanse vil det inngå i «Trinn 1». Dersom det vurderes at engasjementet har hatt en signifikant økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning vil det flyttes til «Trinn 2». Misligholdte engasjement allokteres til «Trinn 3». For engasjement i trinn 1 beregnes det 12 måneders ECL (12M ECL), mens det for engasjement i trinn 2 og 3 beregnes ECL for engasjementets restløpetid - Lifetime ECL (LT ECL).

ECL skal være et forventningsrett estimat basert på flere utfall/scenarier. KfS tilnærming til dette er beskrevet under. ECL beregnes som summen av marginale tap. Som et utgangspunkt vil alle trinn 1 lån ha en PD og LGD lik null for alle våre kunder. Følgelig vil ECL kun kunne slå ut dersom en bank migrerer til trinn 2 eller trinn 3.

Misligholdsanssynlighet (PD)

KfS benytter offentlig tilgjengelig ratinger, og/eller kvalitative creditscores som estimat på våre engasjements misligholdsanssynlighet, og til å vurdere signifikante endringer i denne.

Tap gitt mislighold (Loss Given Default - LGD)

LGD skal i utgangspunktet representere det foretaket forventer å tape gitt at et engasjement går i mislighold. I beregningen skal det derfor tas hensyn til sannsynligheten for at et misligholdt engasjement blir friskmeldt (tilfriskningsrate) og forventet tap dersom engasjementet ikke blir friskmeldt (tap gitt konkurs). Historisk har ikke sparebankene påført kreditorer særlige tap. I årene etter finanskrisen har bankene også fått en mer og mer robust kapitalstruktur. KfS sitt utgangspunkt er at kundenes balanser er av en slik kvalitet at vi ved mislighold ikke vil være spesielt tapsutsatt, og at LGD følgelig må være tilnærmet lik 0. Samtidig er det stor forskjell på bankbalansene, så det vil derfor gjøres individuelle vurdering av LGD mot enkeltbanker, gitt migrasjon. Dette er overkommelig på grunn av det lave antallet kunder, og de gode kredittanalysene som er tilgjengelig om bankmarkedet.

Eksponering på misligholdtidspunktet (Exposure at Default – EAD)

EAD skal representere forventet eksponering mot kunden på et fremtidig konkurstidspunkt. Alle våre lån har en bullettstruktur, så EAD vil være lik dagens

eksponering, med et litt varierende påslag av påløpte renter.

Migrering mellom de tre trinnene i modellen

Alle misligholdte engasjement allokteres til trinn 3. Alle engasjement som vurderes å ha hatt en signifikant økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning allokteres til trinn 2. Resterende engasjement inngår i trinn 1.

Signifikant økning i kredittrisiko

Migrering fra trinn 1 til trinn 2 styres av definisjonen av signifikant økning i kredittrisiko. Dette regelsettet består av tre elementer - et kvantitativt element, et kvalitativt element og en back-stop.

Kvantitativt element (Signifikant endring i rating)

Det kvantitative elementet er hoveddriveren for migrering fra trinn 1 til trinn 2 og består av en vurdering av differansen mellom antatt PD beregnet på rapporteringstidspunktet og antatt PD på rapporteringstidspunktet beregnet på oppstartstidspunktet. Denne migrasjonen vil utløses ved en signifikant negativ endring i rating.

Kvalitativt element

Foretaket anser forbearance som en indikator for signifikant økning i kredittrisiko. Dersom det gis forbearance som svekker netto nåverdi av kontantstrømmen med inntil 1%, migrerer lånet til trinn 2, med mindre de er i mislighold og allerede vil være i trinn 3. Ved forbearance som svekker netto nåverdi med mer enn 1% vil lånet migrere til trinn 3. KfS har aldri opplevd å måtte yte noe forbearance ovenfor en kunde.

Makroscenarioer

Det skal tas hensyn til fremoverskuende informasjon både i beregningen av om det foreligger en signifikant økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning av eiendelen, og for å komme frem til et forventningsrett estimat på ECL. Vårt utgangspunkt er at hensynet til framoverskuende informasjon er tilstrekkelig hensyntatt i prosessen ved fastsettelse av selskapsratingene vi benytter oss av.

Governance

Tapsmodellen oppdateres kontinuerlig. Gjennom overvåking av kundenes ratinger kan vi følge trender i

kredittkvaliteten. I tillegg er det en grundig årlig gjennomgang da vårt eget ratingselskap går gjennom porteføljen under vår egen rating.

4. Ikke-finansielle eiendeler og gjeld

Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet og består av leverandørgjeld og påløpte kostnader til finansskatt, arbeidsgiveravgift og feriepengar.

5. Egenkapital

Egenkapitalen består av egenkapitalbeviskapital, overkursfond, annen egenkapital og medlemsinnskudd.

Eierandelskapitalen omfatter innbetalt kapital knyttet til egenkapitalbeviskapitalen kapitalen og overkursfond. Opptjent egenkapital består av tilbakeholdt overskudd.

Medlemsinnskudd klassifiseres som egenkapital dersom instrumentet gir innehaveren rett til en proratarisk andel av foreningens netto eiendeler ved en eventuell avvikling og at instrumentet ikke har noen prioritet fremfor andre krav på foreningens eiendeler ved en avvikling. Videre er det et krav at medlemsinnskuddet kun kan tilbakebetales dersom foreningen har en tilfredsstillende økonomi, likviditet og kapitaldekning. Tilbakebetaling av medlemsinnskudd krever godkjennelse fra Finanstilsynet.

6. Inntektsføring

Fra og med 01. januar 2020 innførte KFS IFRS 15. Den baserer seg på et prinsipp om inntektsføring i takt med at kontrollen med en vare eller tjeneste overføres kunden, slik at kontroll erstattes av risiko og avkastning som avgjørende for inntektsføringstidspunktet. Kfs har i svært liten grad inntekter som inneholder vesentlige elementer av separate leveringsforpliktelser slik at tidspunkt for inntektsføring og måling av vederlaget i transaksjonene har ikke blitt endret som følge av innføring av IFRS 15.

Inntektsført renteinntekt beregnes ved å benytte effektiv rentemetode på brutto balanseført eiendel.

Den effektive rente er den renten som nøyaktig diskonterer den fremtidige kontantstrøm, gjennom forventet levetid på det finansielle instrument, til instrumentets brutto bokførte verdi på innregningstidspunktet. Dette innebærer løpende inntektsføring av nominelle renter.

Provisjoner og gebyrer tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Forskuddsbetalte kostnader, forskuddsbetalte inntekter og opptjente ikke innbetalte inntekter periodiseres og føres som fordring i balansen.

Påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i balansen.

7. Skatt

Foreningens utsatte skatt og utsatte skattefordel balanseføres i samsvar med IAS 12 Inntektsskatt.

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattepliktige inntekt og formue, mens endringen i utsatt skatt beregnes på grunnlag av de midlertidige forskjellene mellom det regnskapsmessige resultat og den skattepliktige inntekt. Den utsatte skatteforpliktelsen er vist som egen post under avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser. Utsatt skattefordel vises som egen post under immaterielle eiendeler.

8. Øvrige forpliktelser

Avsetning til forpliktelser blir foretatt i samsvar med IAS 37. Den blir foretatt når selskapet har en forpliktelse basert på en tidligere hendelse, det er sannsynlig at forpliktelsen vil bli oppgjort finansielt og forpliktelsen kan estimeres pålitelig.

9. Ekstraordinære poster

Ekstraordinære poster er poster som er av uvanlig natur, som ikke opptrer regelmessig og som er vesentlige i forhold til virksomheten.

10. Hendelser etter balansedagen

Det opplyses om hendelser etter balansedagen i samsvar med IAS 10. Opplysningene omfatter hendelser som ikke innregnes i selskapets finansregnskap, men som er av en slik art at de er vesentlige for vurdering av virksomheten.

11. Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metode. Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter operasjonelle, investerings-, og finansieringsaktiviteter.

12. Segmenter

Segmentrapportering er basert på intern ledelsesrapportering. Resultat- og balanseoppstillingen for segmentene følger av intern finansiell rapportering i henhold med foreningens styringsmodell. Foreningens virksomhet er rettet mot ett segment sparebanker. Der KFS tilbyr mellomlange og langsiktige lån til sparebanker.

Note 2 Offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3) – Risiko og kapitalstyring

Innhold

1. Innledning
2. Kapitaldekning
 - 2.1 Kapitaldekningsregelverket
 - 2.2 Beregning av kapitaldekning
3. Styring og kontroll av risiko
 - 3.1 Totalrisikomodell

1. Innledning

Denne noten gir en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring i KfS og skal dekke krav til offentliggjøring av finansiell informasjon slik dette fremkommer av kapitalkravsforskriften.

Oppdatert informasjon om kapitalkrav og ansvarlig kapital oppdateres minst kvartalsvis og offentliggjøres i kvartalsrapporten på hjemmesiden til KfS:

www.kredittforeningen.no

2. Kapitaldekning

2.1 Kapitaldekningsregelverket

Kapitaldekningsregelverket bygger på en standard for kapitaldekningsberegninger hvor formålet er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom mer risikosensitivt kapitalkrav, bedre risikostyring og kontroll, tettere tilsyn samt mer informasjon til markedet. Kapitaldekningsregelverkets bestemmelser fremgår av finansforetaksloven §§ 14-1 til 14-6 samt kapitalkravsforskriften, beregningsforskriften og CRR/CRD IV-forskriften.

Kapitaldekningsregelverket bygger på tre pilarer. Pilar 1 omhandler minimumskravet til ansvarlig kapital, pilar 2 omhandler vurdering av samlet kapitalbehov i forhold til foretakets risikoprofil og pilar 3 omhandler kravene til offentliggjøring av informasjon. De tre pilarene utdypes nærmere under.

Pilar 1

Pilar 1 omhandler minstekravet til ansvarlig kapital for kredittrisiko, operasjonell risiko og markedsrisiko som er fastsatt til 8% av samlet beregningsgrunnlag. I tillegg kommer kravet til bevaringsbuffer og

systemrisikobuffer på henholdsvis 2,5% og 3%. Motsyklisk kapitalbuffer er med virkning fra 13. mars 2020 1,0%. Samlet bufferkrav for KfS per 31. desember 2020 er på 6,5%. Summen av minstekrav og bufferkrav blir således 14,5%.

Kapitaldekningen fastsettes som forholdet mellom selskapets samlede ansvarlige kapital og risikovektede eiendeler. KfS benytter standardmetoden for å fastsette beregningsgrunnlaget for kredittrisiko og markedsrisiko samt basismetoden for å fastsette beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko.

Pilar 2

Pilar 2 stiller krav til finansforetakenes kapitalvurderingsprosess. Formålet er å sikre en strukturert og dokumentert prosess for vurdering av selskapets risikoprofil og tilhørende kapitalbehov på kort og lang sikt. ICAAP omfatter risikotyper som ikke er dekket av Pilar 1, og skal være framoverskuende.

Pilar 3

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølgingen i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet å vurdere selskapets risikoprofil og kapitalisering, samt styring og kontroll. Informasjonskravene innebærer at alle institusjoner skal publisere informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikostyringen er bygd opp og organisert. Videre er det gitt detaljerte krav til offentliggjøring av kapitalnivå og struktur samt risikoeksponering, der sistnevnte avhenger av hvilke beregningsmetoder som benyttes i pilar 1.

2.2 Beregning av kapitaldekning

Ansvarlig kapital

Styrets strategi for kapitaldekning, sammensetning av ansvarlig kapital og videre kapitalisering av selskapet er i hovedsak nedfelt i foretakets vedtekter. Etter CRD IV og vedtektene utgjør medlemsinnskuddet, frie fond og tilbakeholdt overskudd selskapets rene kjernekapital. Egenkapitalbevisene teller i kapitaldekningssammenheng som tilleggskapital. KfS øker hovedsakelig den ansvarlige kapitalen ved

utbetaling av nye utlån, der det blir tilbakeholdt et medlemsinnskudd på minimum 3% ved utbetaling.

Oversikt over KfS sin ansvarlige kapital, kapitaldekning og spesifikasjon av samlet kapitalkrav fremgår av note 4.

3. Styring og kontroll av risiko

Risiko- og kapitalstyring

God risiko- og kapitalstyring er et viktig strategisk virkemiddel i KfS sin verdiskapning. Dette bidrar til lønnsomhet og god tilgang til kapitalmarkedet. Risikoprofilen i KfS skal være lav.

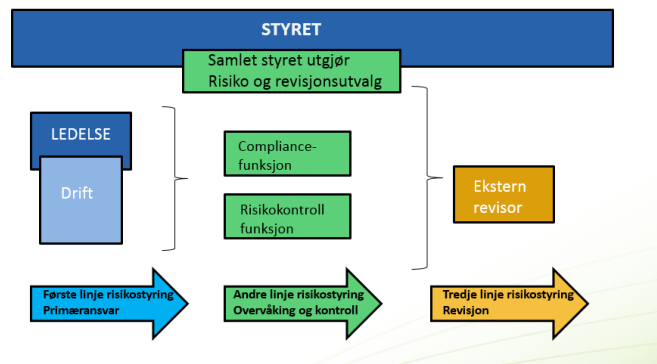
ICAAP-dokumentet i KfS gir en oversikt over metoder for evaluering av risikoprofil og kapitalbehov i henhold til gjeldende regelverk og resultatene av denne evalueringen. Dokumentet inneholder også ILAAP, som gir en oversikt over selskapets egen vurdering av likviditets- og finansieringsrisiko. ICAAP-dokumentet er vedtatt av styret.

Styret er overordnet ansvarlig for ICAAP prosessen med å vurdere selskapets risikoprofil, samlet kapitalbehov i forhold til risikonivå og regulatoriske krav og strategien for å opprettholde et tilfredsstillende kapitalnivå. ICAAP-dokumentet rapporteres til styret årlig. Det er videre nedfelt at foretakets ICAAP-rapportering er en del av beslutningsgrunnlaget for strategiske valg.

Administrasjonen rapporterer løpende til styret om risikoutvikling og eventuelle endringer i risikoeksponeringen.

Selskapet har på plass en kapitalplan som viser foretakets målsettinger for minimumskapital, hvordan denne ønskes sammensatt av ulike typer ansvarlig kapital og planer for å opprettholde soliditeten over tid.

Organisering og ansvar

Styring og kontroll av risiko er i KfS er organisert etter en modell med tre forsvarslinjer.

Det primære ansvaret for risikostyring ligger i den operative førstelinjen ved at alle ansatte har ansvar for å utføre sitt arbeid i samsvar med de fullmakter, instruksjer og retningslinjer som gjelder for den enkelte.

Lederne av de ulike virksomhetsområdene har et særlig ansvar for risikostyringen innenfor sitt ansvarsområde og gjennomføring av egen internkontroll i form av kontrolltiltak og andre risikoreduserende tiltak.

Administrerende direktør skal sørge for at krav til risikostyring og internkontroll etterleves i samsvar med den til enhver tid gjeldende lovgivning herunder løpende følge opp endringer i selskapets risikoer og påse at disse er forsvarlig ivaretatt i samsvar med styrets retningslinjer.

Andre linje ansvaret for risikostyring er lagt til en uavhengig risikokontrollfunksjon (CRO) som har ansvar for å overvåke, vurdere, rådgis og rapportere om risikosituasjonen. CRO rapporterer jevnlig til styret og varsler styret i tilfeller der identifiserte risikoer som påvirker eller kan påvirke selskapet. I den daglige driften rapporterer CRO til administrerende direktør. Administrerende direktør vil på grunn av foretakets begrensede størrelse være stedfortreder for CRO ved dennes midlertidige fravær.

Styret som risiko- og revisjonsutvalg hører også til andre forsvarslinjer i forhold til utvalgets overvåkningsoppgaver på risikoområdet. Utvalget skal blant annet overvåke systemene for internkontroll og

risikostyring. På grunn av selskapets størrelse har KfS ikke internrevisor.

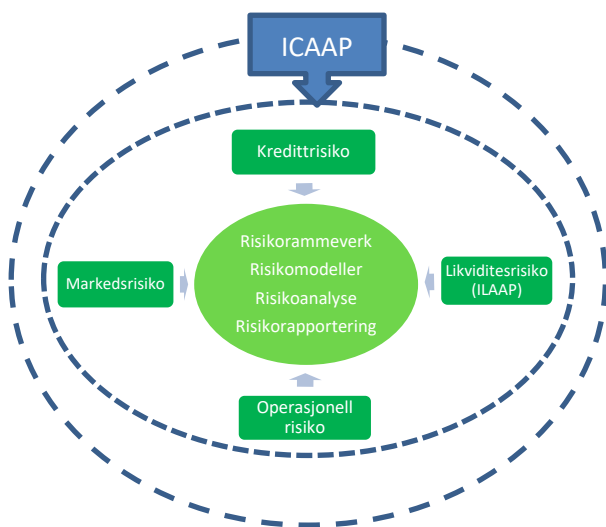
Tredje linje består i KfS av ekstern revisor som reviderer virksomheten jevnlig og vurderer om selskapet har hensiktsmessige og tilstrekkelige prosesser for risikostyring og internkontroll.

Kredittkomiteen ledes av administrerende direktør og behandler alle kredittsaker.

3.1 Totalrisikomodell

De største risikoområdene i KfS er knyttet opp mot fire risikoområder, kredittrisiko, operasjonell risiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Figur – Risiko og kapitalstyring i KfS

Under pilar 1 settes det av kapital for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

I pilar 2 og under arbeid med ICAAP blir det i tillegg avsatt kapital for konsentrasjonsrisiko mot enkeltkunde. Og det blir avsatt kapital for markedsrisiko (kredittpreadrisiko). Det bli videre gjort en grundig vurdering av likviditetsrisiko (ILAAP) i ICAAP. Øvrige relevante risikoområder som blir vurdert for KfS er, regulatorisk risiko, forretningsrisiko, strategisk risiko, eierrisiko, systemrisiko og risiko for uforsvarlig gjeldsoppbygging.

3.1.1 Kredittrisiko

Samlet utlån

Utlån i foretaket er kun gitt til norske sparebanker dokumentert med gjeldsbrev. Samlet utlån fordelt pr geografisk område fremgår av note 8. Utlån fordelt etter gjenstående løpetid fremgår i note 8.

Mislighold og verdifall

For regnskapsformål defineres misligholdte engasjementer som engasjementer hvor det foreligger restanser på mer enn 90 dager. Definisjon av verdifall som benyttes for regnskapsformål, samt beskrivelse av metodene som benyttes for å fastsette verdiendringer og nedskrivninger fremgår under utlån i note 1 til foretakets årsregnskap. Foretaket har hittil ikke hatt misligholdte engasjementer og har heller ikke foretatt nedskrivninger på utlån.

Rutiner og retningslinjer for styring av potensiell konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er en del av kredittrisikoen. Denne risikoen er særlig relevant for KfS som er konsentrert om en enkelt sektor med et begrenset antall potensielle låntakere. Sektorens betydning for samfunnsøkonomien, og det offentlige regelverk og den løpende kontroll som selskapene innenfor sektoren er underlagt av denne grunn, reduserer risikoen for et bredt sammenbrudd innenfor sektoren. Styret fastsetter en kredittramme på den enkelte bank. Etter de regler styret har fastsatt kan en bank få en kredittramme på inntil bankens tellende ansvarlige kapital. En bank kan likevel ikke få større låneramme enn den ansvarlige kapital i KfS.

Låneopptak innenfor den enkelte banks totale kredittramme vil kunne bli begrenset av gjeldende regelverk for største enkeltengasjement. Den enkelte bank må, innenfor sin samlede kredittramme, fordele sine låneopptak i KfS på flere ulike forfallstidspunkter for å redusere refinansieringsrisikoen.

3.1.2 Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko menes risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelig feil eller eksterne hendelser.

KfS driver en spesialisert virksomhet med begrenset kompleksitet og solide motparter. Det har videre blitt vektlagt å ansette medarbeidere med høy kompetanse. Administrasjonssamarbeid med Eiendoms kreditt sikrer tilstrekkelig høy bemanning. Den operasjonelle risiko selskapet er utsatt for gjennom driften er derfor begrenset.

Viktige elementer i KfS operasjonelle risikostyring er identifikasjon og vurdering av faktorer som påvirker den operasjonelle risiko. Etablere kontrolltiltak slik at den gjenværende risikoen blir forsvarlig håndtert. Evne til forsvarlig gjennomføring av etablerte kontrolltiltak. Logg og evaluering av uønskete hendelser i forhold til den aksepterte risikoen.

Det foreligger retningslinjer og rutiner for sentrale deler av selskapet og løpende utføres risikoreduserende tiltak for å redusere operasjonelle risikoer som selskapet er eksponert for. Retningslinjer på sentrale virksomhetsområder er godkjent av styret og forelegges styret for regelmessig ajourhold. Styring av operasjonell risiko skjer blant annet gjennom automatiske og manuelle kontroller integrert i den løpende drift, opplæring, informasjon, beslutningsgrunnlag, lederovervåking og rapportering.

Rapportering av etterlevelse av de interne prosesser på vesentlige virksomhetsområder skjer regelmessig til styret. Administrerende direktør avgir årlig en bekreftelse på gjennomføring av internkontroll og risikostyring.

Operasjonelle risiko i KfS beregnes i kapitaldekningen i pilar 1 etter basismetoden som er nærmere beskrevet i kapitalkravsforskriften.

3.1.3 Markedsrisiko

Styring og kontroll av markedsrisiko

Under markedsrisiko faller kategoriene aksjerisiko, valutarisiko, eiendomsrisiko, motpartsrisiko, renterisiko og kredittspreadsrisiko. KfS har ikke de tre første kategoriene, så heretter belyses kun renterisiko, motpartsrisiko og kredittspreadsrisiko.

Motpartsrisiko

KfS benytter standardmetoden for beregning av CVA-risiko under pilar 1 for derivatkontrakter som ikke er børsomsatt. CVA-risiko er risiko for svekket

kredittverdighet hos motpart. Per 31. desember 2020 hadde ikke KfS noen derivatavtaler.

Renterisiko

Kontroll med renterisiko er en grunnleggende forutsetning i selskapets virksomhet. Renteregulering av innlån og utlån legges opp slik at det er fullstendig matching i rentefastsettelse og termindatoer. Dersom det tas opp innlån med fast rente, swappes denne til 3 måneder NIBOR eller den rentekonvensjon utlånene har. Disse risikoreduserende tiltakene er innbakt i selskapets kjernedrift, og vi ser ikke grunnlag for å beregne kapitalkrav. Renterisiko skal i henhold til styrevedtak begrense seg til det som kan henføres til plassering av den ansvarlige kapital. Selskapets egenkapital kan plasseres i obligasjoner, sertifikater, utlån til sparebanker og innskudd og særinnskudd. I kapitalforvaltningen skal det legges vekt på stabil løpende avkastning, høy likviditetsgrad og lav risiko. KfS skal ikke drive handel i finansielle instrumenter med henblikk på videresalg, eller for på kort sikt å dra fordel av pris- eller rentevariasjoner. Alle plasseringer løper med 3 måneder renteregulering med god spredning på reguleringstidspunktene. Renterisikoen for plassering av den ansvarlige kapitalen er derfor minimal og vi ser ikke grunnlag for å beregne kapitalkrav for denne. Renterisikoen måles hvert kvartal.

Kredittspreadsrisiko

Selskapets viktigste markedsrisiko er kredittspreadsrisiko. KfS har en obligasjonsportefølje som holdes som likviditetsreserver. I en stresset situasjon kan det være behov for å selge papirer i obligasjonsporteføljen. Spreadrisikoen er den antatte spreadendringen ved salg av papirer i et stresset marked. Risikoreduserende tiltak er først og fremst å investere i papirer som antas ingen og liten spreadendring ved salg i et stresset marked. Stats- og statsgaranterte obligasjoner er unntatt beregningsgrunnlaget helt, og antas dermed å ikke ha spreadendring ved salg i et stresset marked. Ratede obligasjoner med fortrinnsrett antas lavere spreadendring enn ikke ratede obligasjoner. Papirer med lengre løpetid antas å ha høyere risiko for å bli solgt med større spreadendring enn papirer med kortere tid til forfall.

3.1.4 Likviditetsrisiko

KfS har beskrevet og behandlet likviditetsrisiko i selskapets strategidokument. I tillegg skal styret behandle og vedta selskapets

Likviditetsrisikodokument.

Likviditetsrisikodokumentet beskriver strategier og rammer knyttet til innlån og likviditets-styring.

Selskapets likviditetsrisiko er sterkt knyttet til selskapets lave kredittrisiko og driftsmodell. KfS deler likviditetsrisiko i refinansieringsrisiko og annen likviditetsrisiko.

Refinansieringsrisiko

Minimal likviditetsrisiko er et viktig element i KfS sitt driftskonsept. Som hovedregel vil utlånene bli finansiert med innlån som har samme løpetid som utlånene. Det er også KfS sin policy å holde tilstrekkelige likviditetsreserver til å kunne møte eventuelle betalingsforsinkelser fra låntakernes side. På lang sikt vil en homogen lavrisiko utlånsmasse som lett kan avhendes, representere en ytterligere likviditetsmessig sikkerhet for kreditorene i KfS.

For øvrig anses risikoen for at flere banker skal få refinansierings- og likviditetsproblemer samtidig å være begrenset. Alle KfS sine kunder er selv under tilsyn og omfattet av regelverk for forsvarlig likviditetsstyring. Likviditetstilførsel fra sentralbanken tilføres markedet gjennom banksystemet. Våre låntakere vil derfor ha tilgang på likviditet gjennom ordinære og evt. ekstraordinære låneordninger i Norges Bank.

KfS skal til enhver tid kunne møte sine forpliktelser til å innfri innlån som kommer til forfall ved at løpetiden på selskapets utlån tilsvarer løpetiden på selskapets innlån. Likviditetsrisikoen i KfS er i hovedsak knyttet til om selskapets låntakere kan møte sine forpliktelser overfor KfS.

Annen likviditetsrisiko

I motsetning til banker har selskapet en eksakt kjent forfallsstruktur og kan derfor ikke få et uventet bortfall av likviditet. Utover den likviditetsrisiko som er knyttet til bankenes mulige kortsiktige eller langsiktige mislighold ved forfall av lån, er ytterligere likviditetsrisiko derfor knyttet til

oppgjørsmisikoen. I forbindelse med forfall/refinansiering er det store beløp som må bokføres og valuterer korrekt for å sikre at KfS gir rettidig betaling til obligasjonseierne. Det er derfor viktig å følge opp kundene og påse at betaling skjer på korrekt måte og til rett tid for å unngå at en eventuell manglende innbetaling, på grunn av feil eller annet, ikke medfører stopp i våre utbetalinger. Likviditetsreservene til dette formål vil normalt bestå av bankinnskudd og kortsiktige oppgjørsmisikoner.

3.1.5 Øvrige risiko

Regulatorisk risiko

Regulatoriske endringer gir en betydelig risiko for foretaket fremover. Forslaget til ny standardmetode for kredittrisiko som foreligger nå kan få en betydelig konsekvens for forretningsmodellen til foretaket. Det nye foreslåtte regelverket innebærer at lån til alle medlemsbankene i KfS vil bli vektet høyere enn dagens risikovekt på 20% for banker uten rating. KfS vil som konsekvens bli nødt til å benytte seg av den adgang som er til å øke medlemsinnskuddet fra nåværende minimum 3%.

KfS har medlemsinnskudd som virksomhetens rene kjernekapital. Lovverket tillater ikke flere typer ren kjernekapital (utover opptjent egenkapital). Skal selskapet kunne fortsette sin virksomhet er man derfor avhengig av at medlemsbankene er villig til å akseptere et høyere medlemsinnskudd.

Det er foreslått at det nye regelverket til standardmetoden skal tre i kraft fra og med 01.01.2022. Regelverket er ikke implementert i norsk lov enda.

Forretningsrisiko, strategisk risiko og eierrisiko

Forretningsrisiko er risiko for en uventet betydelig reduksjon av KfS sine inntekter, som følge av eksterne forhold. Dette kan være endringer i rammebetingelser gjennom konkurransesituasjonen, endringer i lovgiving, konjunktursvingninger, reguleringer fra offentlige myndigheter, feilaktige og uheldige forretningsrelaterte beslutninger. Forretningsrisiko er andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Strategisk risiko og eierrisiko inngår i forretningsrisiko. Ettersom forretningsrisiko

kan oppstå som følge av ulike eksterne forhold, benyttes både kvalitative og kvantitative modeller for å identifisere og rapportere denne type risiko. God strategisk planlegging er det viktigste verktøyet for å redusere forretningsrisikoen.

Forretningsrisiko styres gjennom prosesser i styret og ledelsen i forbindelse med å ivareta konkurransefordelen for å gi ut lån til sparebanker. KfS har en løpende forretningsstrategiprosess som involverer styret, ledelsen og nøkkelpersoner i arbeidet. Forretningsrisiko følges opp gjennom løpende rapportering, resultatoppfølging, budsjettoppfølging og utarbeidelse av løpende prognoser. Strategiarbeidet er således en rullerende og fleksibel prosess som ivaretar kortsiktige og langsiktige utfordringer og mål.

Forretningsmessig eierrisiko er risikoen for at KfS blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor KfS har en vesentlig eierandel og innflytelse. KfS har ingen eierposter i strategisk eide selskap.

Systemrisiko

Systemrisiko er risiko for at en ustabil finansiell situasjon blir så omfattende at det fører til en systemsvekkelse hvor økonomisk vekst og velferd blir alvorlig skadelidende. I en slik situasjon vil bankvesenet kunne bli utsatt gjennom økte tap og svekket tilgang på innskudd og markedsinnlån. KfS vil kunne bli rammet dersom sparebankene mister tillit i samfunnet. Myndigheter i EU og Norge har etter finanskrisen gjennomført en rekke reguleringer som styrker bankenes motstandsdyktighet mot finansielle kriser. Betydelig økte krav til soliditet og likviditet er slike viktige tiltak.

Medlemmene i KfS er i hovedsak små og mellomstore sparebanker. Vi ser fra tid til annen at mindre sparebanker på grunn av sin størrelse og begrensede ressurser er utsatt for operasjonell risiko. Tradisjonelt har disse bankene likevel klart seg godt i situasjoner med systemkrise blant annet som følge av høy soliditet, høy innskuddsdekning og generelt høy eksponering mot personkundemarkedet. De fleste sparebankene er tilknyttet sparebankallianser.

Gjennom alliansene synes det å være en sterk vilje til å støtte hverandre for å opprettholde tilliten til bankene.

KfS yter usikrede lån til bankene. Dersom en eller flere banker får soliditetsproblemer vil KfS være utsatt. Økt soliditet, herunder nye krav til uvektet kjernekapitalandel motvirker denne risikoen. Låntakerne i KfS har gjennomgående høy uvektet kjernekapitalandel. I en systemkrise vil likviditeten i markedet bli dårlig eller forsvinne helt. Som følge av at KfS i svært høy grad matcher forfallsstruktur mellom innlån og utlån vil refinansieringsbehovet til KfS være lavt.

Risiko for uforsvarlig gjeldsoppbygging

Gjennom selskapets modell for oppbygging av egenkapital gjennom medlemsinnskudd vil egenkapitalen alltid stå i et relativt konstant forhold til utlånsporteføljen. Selskapets uvektede kjernekapitalandel er lav, se note 4, som følge av lav risikovekt på selskapets utlån (20%). Dersom det innføres høyere risikovekter på lån til sparebanker vil medlemsinnskuddene og uvektet kjernekapitalandel øke tilsvarende.

Hvitvaskingsrisiko

Kundenes formål med lån i KfS er å sikre innlån til egen drift. Opprinnelsen til bankens egne midler er bankens egen virksomhet gjennom mange år.

KfS har et begrensede produkttilbud men lånene er relativt store. Lånestørrelsen variere fra ca. 5 MNOK til maks. 100% av bankens ansvarlige kapital, men begrenset oppad til 100% av KfS sin ansvarlige kapital. Lånenes varighet varierer mellom 1 til 5 år, hvor etter banken ev. refinansierer lånet.

KfS har et oversiktlige kundebilde bestående av norske små og mellomstore sparebanker. I tillegg er sparebankene regulert av finansforetaksloven kap. 7 med klare krav til organisering, eierskap og utbytte, og er underlagt reglene i hvitvaskingsloven som bank, jfr. § 4(1) bokst a. Sett på bakgrunn selskapets art og omfang anses hvitvaskingsrisikoen i KfS som lav. Basert på KfS lave hvitvaskingsrisiko og standardiserte risikoprofil legges det til grunn at KfS

kan gjennomføre forenklet kundekontroll, jfr. hvl §§ 13 (1) og 16 på sine lånekunder.

Klimarisiko

Klimarisiko er risiko som favner både klimaendringer og tiltakene som bekjemper dem, altså fremtidig klimarelatert utvikling. Klimarisiko deles inn i 3 områder: Fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko.

Den fysiske risikoen omhandler kostnader knyttet til fysisk skade som følge av klimaendringer. Den fysiske risikoen kan deles inn i to grupper; akutt og kronisk. Den akutte fysiske klimarisikoen er knyttet til stormer og uvær, altså ekstreme klimahendelser. Den kroniske fysiske klimarisikoen kan for eksempel være at snømangel kan gjøre at skiturisme faller bort som næringsvei i fjellområder.

Overgangsrisiko er økonomisk risiko knyttet til overgangen til lavutslippssamfunn. Denne risikoen deles inn i fire kategorier: politikk og reguleringer, teknologi, marked og omdømme. Dette er endringer som knyttes til overgangen til et samfunn i tråd med målene i Paris-avtalen og som representerer en transformasjon som forandrer rammene for næringsvirksomhet. Utfordringen er å kartlegge hvordan disse endringene kan påvirke ulike former for økonomisk aktivitet.

Ansvarsrisiko dreier seg om erstatningsansvar knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger som på en eller annen måte kan knyttes til klimapolitikk eller klimaendringer. Denne risikoen anser KfS som lav, da det er lite sannsynlig at KfS eller kundene vil være erstatningsansvarlige i forhold til beslutninger eller mangel på beslutninger knyttet til klimapolitikk eller klimaendringer.

God strategisk planlegging er det viktigste verktøyet for å redusere klimarisikoen til selskapet. KfS ble i 2020 godkjent som Miljøfyrtårn. Det vil si at KfS har oppfylt en rekke krav innen HMS, arbeidsmiljø, innkjøp, energibruk, avfallshåndtering og transport.

KfS har blitt sertifisert etter bank og finanskriteriene. Det innebærer at KfS har egne klima og miljømål, samt prosedyrer og retningslinjer for å oppnå disse. Vår interne fokus på bærekraft og klimarisiko gjennom Miljøfyrtårn-arbeidet vil igjen kunne redusere klimarisikoen til selskapet.

I tråd med grønne målsettinger har KfS i 2021 startet med å gi grønne lån til norske sparebanker. Dette vil øke kundenes fokus på bærekraft og klimarisiko. Ved at kundene kan få tilgang til grønne innlån via KfS og dermed finansiere grønne formål, er dette utlån som er mer tilpasset et lavutslippssamfunn. På den måten er det nye grønne produktet et risikoreduserende tiltak både for den enkelte sparebank, men også for KfS på den måten at låneporteføljen er mer tilpasset et lavutslippssamfunn.

Klimarisiko styres gjennom prosesser i styret og ledelsen i forbindelse med å ivareta muligheten for å kunne gi grønne utlån til sparebanker. KfS har en løpende strategiprosess som involverer styret, ledelsen og nøkkelpersoner i arbeidet.

Note 3 Egenkapitalbeviskapital

KfS hadde ved utgangen av 2021 en egenkapitalbeviskapital på kr 50 millioner fordelt på 50 000 egenkapitalbevis pålydende kr 1 000. Egenkapitalbeviskapitalen ble tegnet til kurs 103 og ble innbetalt 18. mai 2004.

Egenkapitalbeviskapitalen regnes fra 2014 med som tilleggskapital i kapitaldekningen. Egenkapitalbevisene er ved utgangen av 2021 eiet av til sammen 42 sparebanker og Eiendoms kreditt. Det har ikke vært endringer i eiersammensetningen etter årsskiftet. Egenkapitalbevisenes omsettelighet er i henhold til vedtektene begrenset og betinget av samtykke fra styret i KfS, jfr. allmennaksjeloven §§ 4-15 til 4-17. Egenkapitalbevisene som er registrert i Verdipapirsentralen er ikke børsnotert.

Egenkapitalbevisene med antall egenkapitalbevis per 31.12.2021:

Arendal og Omegns Sparekasse	740	Sogn Sparebank	560
Aurskog Sparebank	920	Sparebank 1 Helgeland	1380
Berg Sparebank	460	Sparebank 1 Modum	1840
Blaker Sparebank	460	Sparebank 1 Nordmøre	920
Eiendoms kreditt AS	5 000	Sparebank 1 Ringerike Hadeland	1380
Etne Sparebank	550	Sparebank 1 Søre Sunnmøre	920
Evje Og Hornnes Sparebank	460	Sparebank 1 Sørøst-Norge	920
Fana Sparebank	920	Sparebank 1 Østfold Akershus	2760
Flekkefjord Sparebank	920	Sparebank 1 Østlandet	1380
Haltdalen Sparebank	920	Sparebank 68 Grader Nord	920
Haugesund Sparebank	920	Sparebanken Narvik	920
Hegra Sparebank	690	Sparebanken Sogn Og Fjordane	920
Hemne Sparebank	550	Sparebanken Vest	3220
Hjelmeland Sparebank	920	Sparebanken Øst	4140
Jæren Sparebank	920	Spareskillingsbanken	2760
Larvikbanken Brunlanes Sparebank	920	Søgne Og Greipstad Sparebank	920
Lillesands Sparebank	460	Tolga-Os Sparebank	1200
Luster Sparebank	460	Valle Sparebank	690
Nidaros Sparebank	920	Voss Sparebank	460
Orkla Sparebank	460	Ørland Sparebank	1840
Romsdal Sparebank	460	Åfjord Sparebank	460
Skudenes & Aakra Sparebank	560		

Note 4 Kapitaldekning

(i hele 1000 kr)

Kapitaldekningsreglene setter krav til kapitaldekning for finansforetak. KfS rapporterer kapitaldekningen etter standardmetoden. Kapitaldekningsreglene setter et minimumskrav på 8% ansvarlig kapital i forhold til en risikovekting av poster i og utenfor balansen, samt krav om ulike buffere som skal dekkes av ren kjernekapital.

Tellende ansvarlig kapital for KfS består av følgende elementer:

	2021	2020
Kjernekapital		
Overkursfond	16	16
Annen egenkapital	10 418	10 197
Medlemsinnskudd	142 680	148 350
Fradrag:		
Forsvarlig verdsettelse (AVA)	-102	
Negativt resultat	-1 150	
Sum kjernekapital/ ren kjernekapital	151 862	158 563
Tilleggskapital		
Egenkapitalbeviskapital	50 000	50 000
Sum tilleggskapital	50 000	50 000
Sum ansvarlig kapital	201 862	208 563
Risikovektet beregningsgrunnlag	869 442	850 580
Samlet minimumskrav til ansvarlig kapital	126 069	123 334
Kapitaldekning	23,22 %	24,52 %
Kjernekapitaldekning	17,47 %	18,64 %
Ren kjernekapitaldekning	17,47 %	18,64 %
Uvektet kjernekapitalandel	3,56 %	3,81 %

Spesifikasjon av samlet kapitalkrav:

Standardmetoden		2021		2020		
	Bokført balanse	Vektet beløp	Kapital krav	Bokført balanse	Vektet beløp	Kapital krav
Risikovekt						
Obligasjonsfond						
0 %	26 746	-	-	8 859	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett						
10 %	30 169	3 017	241	70 348	7 035	563
Institusjoner						
20 %	4 194 109	838 822	67 106	4 059 757	811 951	64 956
50 %	-	-	-	-	-	-
100 %	15 533	15 533	1242,66376	17 501	17 501	1400,05912
Utsatt skattefordel						
Sum risikovektet balanse	4 266 557	857 372	68 590	4 156 465	836 487	66 919
Motpartsrisiko		-	-		-	-
Kapitalkrav for operasjonell risiko		12 070	966		14 093	1 127
Sum beregningsgrunnlag	4 266 557	869 442	69 555	4 156 465	850 580	68 046
Bufferkrav						
Bevaringsbuffer (2,5%)			21 736			21 264
Motsyklisk buffer (1% fra 13.03.20)			8 694			8 506
Systemrisikobuffer (3%)			26 083			25 517
Samlet bufferkrav i ren kjernekapital			56 514			55 288
Minimumskrav til ansvarlig kapital			126 069			123 334

Note 5 Klassifisering av finansielle instrumenter

(i mill. kr)

31.12.2021

	Finansielle eiendeler og gjeld til amortisert kost	Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Ikke finansielle eiendeler og forpliktelser	Sum
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	14,43			14,43
Utlån til kunder	4 149,59			4 149,59
Sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer		102,20		102,20
Andre eiendeler			0,33	0,33
Sum eiendeler	4 164,03	102,20	0,33	4 266,56
Forpliktelser				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 063,02			4 063,02
Annen gjeld og forpliktelser			1,57	1,57
Sum forpliktelser	4 063,02	-	1,57	4 064,59

31.12.2020

	Finansielle eiendeler og gjeld til amortisert kost	Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Ikke finansielle eiendeler og forpliktelser	Sum
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	33,93			33,93
Utlån til kunder	4 025,74			4 025,74
Sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer		96,59		96,59
Andre eiendeler			0,22	0,22
Sum eiendeler	4 059,66	96,59	0,22	4 156,46
Forpliktelser				
Sum egenkapital	3 945,88			3 945,88
Annen gjeld og forpliktelser			1,80	1,80
Sum forpliktelser	3 945,88	-	1,80	3 947,68

Note 6 Virkelig verdi av finansielle instrumenter

(i mill. kr)

31.12.2021	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler				
Sertifikater, obligasjoner og obligasjonsfond	22,65	79,55	-	102,20
Sum	22,65	79,55	-	102,20

31.12.2020	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler				
Sertifikater og obligasjoner	4,71	91,88	-	96,59
Sum	4,71	91,88	-	96,59

Nivå 1: Verdsattes ved bruk av noterte priser i aktive markeder

Markedspris på balansedagen er benyttet. Priser fremkommer som eksternt observerbare priser, kurser eller renter fra en børs, forhandler, megler eller lignende, og prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børspoterte aksjer og obligasjonsfond.

Nivå 2: Verdssettelse ved bruk av observerbare markedsdata

Verdsattes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder. Verdien er basert på nylige observerbare markedsdata i form av en transaksjon i instrumentet mellom informerte, villige og uavhengige parter.

Nivå 3: Verdssettelse på annen måte enn basert på observerbare markedsdata

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig ved bruk av nivå 1 eller 2 benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon. Instrumenter i denne kategori verdsattes etter metoder som er basert på estimerte kontantstrømmer, vurdering av eiendeler og gjeld i selskaper, og modeller hvor vesentlige parametere ikke er basert på observerbare markedsdata eller eventuelle bransjestandarder.

Note 7 Netto gevinst/tap (-) på finansielle instrumenter

(i mill. kr)

	2021	2020
Netto gevinst/tap på finansielle eiendeler til <u>virkelig verdi</u>		
Netto gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	-0,39	0,14
Netto gevinst/tap på finansielle eiendeler til <u>amortisert kost</u>		
Netto gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	-	-
Netto gevinst tap på finansielle instrumenter	-0,39	0,14

Note 8 Segment og geografisk fordeling av utlån og antall banker

(i mill. kr)

Foreningens virksomhet er rettet mot ett segment sparebanker. Der KFS tilbyr mellomlange og langsiktige lån til sparebanker.

Utlån fordelt etter fylke	2021		2020	
	Antall banker	Utlån	Antall banker	Utlån
Agder	6	500	6	625
Innlandet	2	41	1	35
Møre og Romsdal	4	430	3	380
Nordland	3	240	3	220
Oslo	1	30	1	60
Rogaland	2	345	2	380
Trøndelag	11	930	8	875
Vestfold og Telemark	4	440	3	450
Vestland	4	665	4	505
Viken	6	520	5	490
Sum	43	4 141	36	4 020

År utbetalt	Antall lån	Forfall 2022	Forfall 2023	Forfall 2024	Forfall 2025	Forfall 2026	Totalt
2017	3	135					135
2018	16	665					665
2019	32	405	445	465			1 315
2020	14	90	225	125			440
2021	41	20	100	800		666	1 586
	106	1315	770	1390	0	666	4 141

Engasjementsstørrelse	2021			2020		
	Mill. kr	%	Antall banker	Mill. kr	%	Antall banker
0 – 10 mill.	16	0 %	2			
11 – 25 mill.	60	1 %	3			
26 – 50 mill.	455	11 %	10	65	2 %	2
51 – 75 mill.	285	7 %	4	630	16 %	10
76 – 100 mill.	845	20 %	9	850	21 %	9
Over 100 mill.	2480	60 %	15	2 475	62 %	15
Sum	4 141	100 %	43	4 020	100 %	36

Gjennomsnittlig engasjementsstørrelse er per 31.12.2021 kr 96,3 mill. (kr 111,7 mill.).

Låntakere gruppert etter forvaltningskapital og lån	Antall låntakere	Samlet lån
Forvaltningskapital over 10 mrd.	3	395
Forvaltningskapital 5 - 10 mrd.	9	980
Forvaltningskapital 3 – 5 mrd.	20	1721
Forvaltningskapital 1 – 3 mrd.	10	985
Forvaltningskapital under 1 mrd.	1	60
Sum	43	4 141

Note 9 Netto renteinntekter

(i mill. kr)

Renteinntekter	2021	2020
Renteinntekter av utlån til kunder	47,95	75,70
Renteinntekter obligasjonsplasseringer	1,20	1,67
Sum renteinntekter	49,15	77,37
Rentekostnader		
Rentekostnader av ansvarlig lånekapital	0,10	0,18
Rentekostnader obligasjoner	43,38	69,79
Andre rentekostnader	0,80	0,90
Sum rentekostnader	44,29	70,87
Netto renteinntekter	4,86	6,50

Note 10 Risikoklassifisering

Norske sparebanker representerer en god risikoklasse. Ingen norsk sparebank har påført sine kreditorer tap siden 1934. Sparebankene er underlagt omfattende tilsyn ved Finanstilsynet og utviklingen i den enkelte bank følges opp av markedsaktører og analytikere.

I sin kredittvurdering av låntakerne legger KfS til grunn det omfattende kredittanalysearbeid som utføres av ratingbyråer, norske meglerhus og banker. Det er i dag flere ulike meglerhus og banker som gir kredittscore eller «skyggerating» til alle norske sparebanker. De største sparebankene har også offisiell rating fra en eller flere anerkjente internasjonale ratingbyråer.

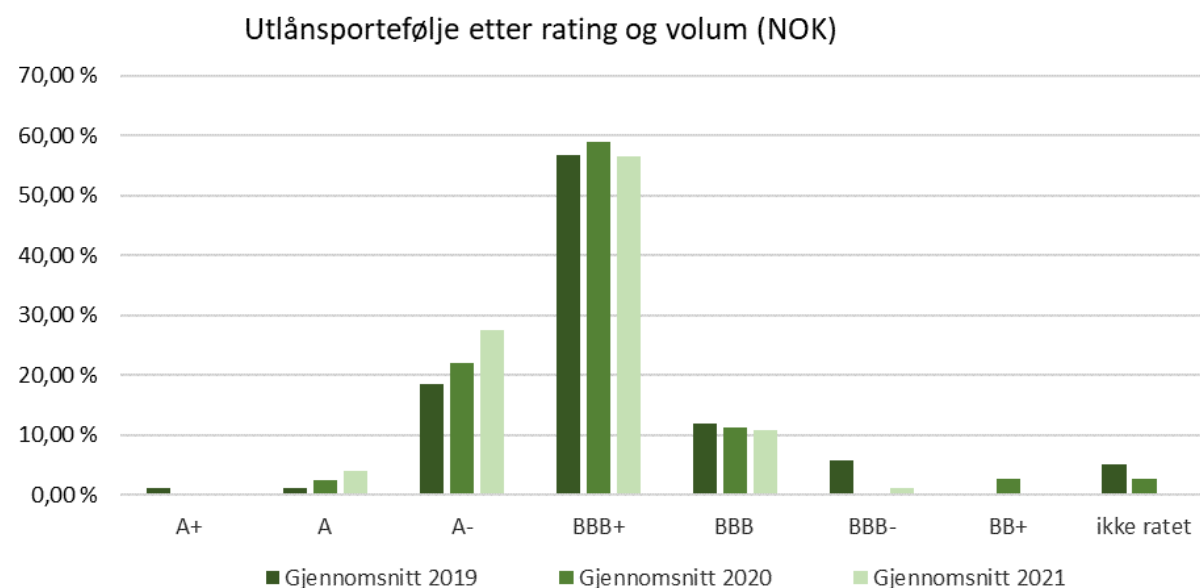
Dersom banken har en offisiell rating fra et ratingbyrå, legger KfS denne til grunn i sin risikoklassifisering. Men dersom banken ikke har en offisiell rating, legger KfS til grunn den kredittscore eller «skyggerating» den enkelte sparebank har hos DNB Markets og Sparebank 1 Markets. Styret i KfS fastsetter en kredittramme på den enkelte bank. For å få en kredittramme må en bank ha en estimert kredittkarakter (rating) på BBB- eller bedre i et flertall av de eksterne ratinganalyser som KfS benytter ved kredittvurdering av bankene på det tidspunktet lånet innvilges. Kredittkarakter er hentet fra en skala fra AAA (best) til C (dårligst). Karakteren beskriver låntakerens kredittverdighet og evne til å møte sine forpliktelser. Karakteren BBB- (investment grade) eller bedre reflekterer god kredittverdighet og god evne til å møte sine forpliktelser.

Nedenfor er vist en tabell som gir en oppsummering av samlet utlånsvolum til sparebankene ved utgangen av 2021 fordelt på ratingklasse.

Kredittkarakter	DnB 1)	Spb 1 Markets 2)	Gjennomsnitt
A+	0,00 %	0,00 %	0,00 %
A	0,00 %	7,97 %	3,98 %
A-	34,65 %	20,16 %	27,41 %
BBB+	55,81 %	57,38 %	56,59 %
BBB	8,09 %	13,64 %	10,87 %
BBB-	1,45 %	0,85 %	1,15 %
BB+	0,00 %	0,00 %	0,00 %
ikke ratet	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	100,0 %	100,0 %	100,0 %

- 1) DNB Markets Bank Report 2021/1
2) Sparebank 1 Markets Bank book 2Q 2021

I figuren under har vi sammenstilt kredittratingen av utlånene i 2021 med tilsvarende tall for 2020 og 2019. Det har det siste året vært en vekst i engasjement med A og A- rating, og en lavere prosentandel BBB+. Øvrige ratinggrupper ligger forholdsvis stabilt.

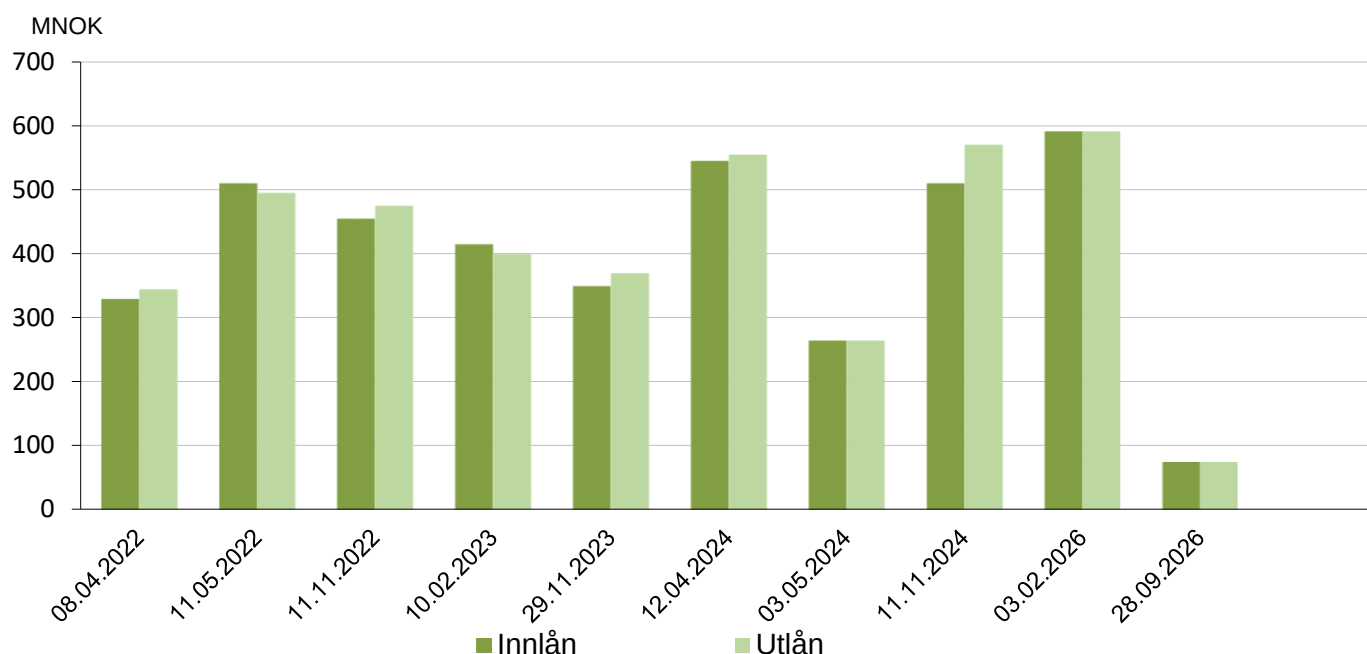
Selv om alle låntakere i KfS er klassifisert i samme risikoklasse gjennomføres det en prisdifferensiering, slik at de som er best ratet, får en lavere pris enn de som er svakest ratet. Gjennom dette får man også med de godt ratede bankene som låntakere. Dermed blir gjennomsnittlig porteføljekvalitet høyere og risikospredningen bedres.

Renterisiko

Renterisiko er eliminert ved at alle innlån, utlån og plasseringer gjøres til flytende rente. Gjennom at innlån og utlån i tillegg har lik løpetid, like terminatoer og regler for renteregulering har KfS heller ikke nevneverdig renterisiko. Ettersom alle aktiva og passiva følger 3 måneders flytende rente og over 95% av aktiva og passiva er matchet med identiske renteregulering- og terminatoer gjøres det ikke beregninger av renterisiko.

Likviditetsrisiko

Utlån til bankene blir gitt med like lang løpetid som de korresponderende innlån. KfS har ingen plikt til å sikre refinansiering av bankenes lån og foretaket har derfor liten refinansieringsrisiko.

Note 11 Beregning av nedskrivning på utlån

(i mill. kr)

Utlånsporteføljen til KfS består i sin helhet av utlån til norske sparebanker. KfS benytter offentlig tilgjengelig ratinger, og/eller kvalitative creditscores som estimat på våre engasjements misligholds sannsynlighet, og til å vurdere signifikante endringer i denne. Historisk har ikke sparebankene påført kreditorer særlige tap. I årene etter finanskrisen har bankene også fått en mer og mer robust kapitalstruktur. KfS sitt utgangspunkt er at kundenes balanser er av en slik kvalitet at vi ved mislighold ikke vil være spesielt tapsutsatt, og at LGD følgelig må være tilnærmet lik 0. Tapsmodellen er ytterligere beskrevet under note 1.

	Nedskrivninger				Utlån			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totale nedskrivninger	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totale utlån
Tapsavsetninger 31.12.2020	-	-	-	-	4 020,00	-	-	4 020,00
Fra Nivå 1 til Nivå 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Fra Nivå 1 til Nivå 3	-	-	-	-	-	-	-	-
Fra Nivå 2 til Nivå 3	-	-	-	-	-	-	-	-
Fra Nivå 3 til Nivå 2	-	-	-	-	-	-	-	-
Fra Nivå 2 til Nivå 1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilgang nye engasjementer	-	-	-	-	1 686	-	-	1 686
Avgang engasjementer	-	-	-	-	-1 565	-	-	-1 565
Endret tapsavsetning for eng. som ikke har migrert	-	-	-	-	-	-	-	-
Tapsavsetninger 31.12.2021	-	-	-	-	4 141,00	-	-	4 141,00

Note 12 Innlån

(i hele kr)

	2021	2020
Samlet pålydende av sertifikatlån	-	-
Samlet pålydende av beholdning av egne sertifikater	-	-
Samlet pålydende av obligasjonsinnlån	4 046 000 000	3 935 000 000
Samlet pålydende av beholdning av egne obligasjoner	-	-

Verdipapir- nr. (ISIN)	Lånebeskrivelse	Løpetid	Type lån	Aktuell rente	Neste rente- regulering	Brutto utestående
NO0010812183	FRN KFS54 PRO 17/22	11.12.17 - 11.11.22	Senior	1,60 %	11.02.2022	455 000 000
NO0010820996	FRN KFS55 PRO 18/22	11.04.18 - 11.05.22	Senior	1,43 %	11.02.2022	510 000 000
NO0010842362	FRN KFS57 PRO 19/23	01.02.19 - 10.02.23	Senior	1,62 %	10.02.2022	415 000 000
NO0010842891	FRN KFS58 PRO 19/23	07.02.19 - 29.11.23	Senior	1,71 %	28.02.2022	350 000 000
NO0010847122	FRN KFS59 PRO 19/22	15.03.19 - 08.04.22	Senior	1,17 %	10.01.2022	330 000 000
NO0010850134	FRN KFS60 PRO 19/24	12.04.19 - 12.04.24	Senior	1,38 %	12.01.2022	545 000 000
NO0010868474	FRN KFS61 PRO 19/24	11.11.19 - 11.11.24	Senior	1,49 %	11.02.2022	510 000 000
NO0010921372	FRN KFS62 PRO ESG 21/26	03.02.21 - 03.02.26	Senior	1,29 %	03.02.2022	591 000 000
NO0010921380	FRN KFS64 PRO ESG 21/24	03.02.21 - 03.05.24	Senior	1,14 %	03.02.2022	265 000 000
NO0011110439	FRN KFS63 PRO 21/26	28.09.21 - 28.09.26	Senior	1,49 %	28.03.2022	75 000 000
Sum						4 046 000 000
Egenbeholdning						0
Påløpte ikke forfalte renter						8 905 647
Over- og underkurser ved emisjon						8 114 312
Sum ifølge regnskap						4 063 019 960

1) Forklaringer:

FRN: (Floating Rate Note) Lån med flytende (regulerbar) rente.

Egenbeholdning

Per 31.12.2021 har ikke KfS beholdning av egne obligasjoner

Børsnotering

KfS har notert samtlige ordinære obligasjonslån på Nordic ABM (Alternative Bond Market)

Tillitsmann

KfS har inngått tillitsmannsavtale med Nordic Trustee ASA i forbindelse med samtlige ordinære obligasjonslån. Tillitsmannen har ansvaret for at obligasjonseierens rettigheter blir ivaretatt. Tillitsmannen skal bl.a. påse at rentereguleringer og betaling av renter og avdrag skjer i henhold til avtale. Tillitsmannens ansvarsforhold fremgår av lånekontrakten.

Note 13 Rentederivatavtaler

KfS anvender de vanligste finansielle instrumenter utenom balansen for å styre KfSs renterisiko. KfS har per 31.12.2021 ingen valutarisiko eller inngåtte avtaler om sikringsforretninger.

Note 14 Restløpetid og rentereguleringstidspunkt for eiendeler og gjeld

(i hele 1000 kr)

KfS sine eiendeler består i vesentlig grad av mellomlange utlån. Disse er finansiert med obligasjonsinnlån med samme løpetid som utlånene og med egenkapital. KfS tilstreber like tidspunkter for renteregulering av eiendels- og gjeldssiden for å redusere risikoen ved renteendringer og vridning i rentekurven. For å dekke skjevheter mellom innlån og utlån benyttes i tillegg finansielle instrumenter utenom balansen.

Beløp fordelt etter avdragstidspunkt (likviditetsrisiko):

	Sum Balanse	Uten Forfall	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år
Eiendeler							
Innskudd i og utlån til finansinstitusjoner	14 412		14 412				
Nedbetalingslån til banker	4 149 592		2 572	6 020	1 315 000	2 826 000	-
Øvrige finansplasseringer	102 198		22 667	30 085	6 050	43 397	-
Andre eiendeler	354		-	354	-	-	-
Sum eiendeler	4 266 557		39 651	36 459	1 321 050	2 869 397	-
Gjeld							
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	4 063 020		2 621	6 285	1 295 717	2 758 398	
Annen gjeld	1 573		390	59	1 124	-	
Sum gjeld	4 064 593	-	3 011	6 343	1 296 841	2 758 398	-
Egenkapital	201 964	59 284			17 850	104 850	19 980
Sum gjeld og egenkapital	4 266 557	59 284	3 011	6 343	1 314 691	2 863 248	19 980
Netto likviditetseksponering i balansen		-59 284	36 641	30 115	6 359	6 149	-19 980

Beløp fordelt etter rentereguleringstidspunkt (renterisiko):

	Sum Balanse	Uten regulering	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år
Eiendeler							
Innskudd i og utlån til finansinstitusjoner	14 412		14 412				
Nedbetalingslån til banker	4 149 592		902 572	3 247 020			
Øvrige finansplasseringer	102 198		26 765	75 434			
Andre eiendeler	354	354					
Sum eiendeler	4 266 557	354	943 749	3 322 454	-	-	-
Gjeld							
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	4 063 020		880 533	3 182 487	-		
Annen gjeld	1 573	1 573					
Sum gjeld	4 064 593	1 573	880 533	3 182 487	-	-	-
Egenkapital	201 964	201 964					
Sum gjeld og egenkapital	4 266 557	203 537	880 533	3 182 487	-	-	-
Netto renteeksponering i balansen		-203 183	63 216	139 967	-	-	-

Note 15 Over- og underkurs ved innlån og aktivert gevinst/tap ved realisasjon av derivater

(i hele 1000 kr)

Netto over- og underkurser ved innlån er ført som en korreksjonspost til sertifikat- og obligasjonsgjeld i regnskapet. Netto balanseført gevinst og tap ved realisasjon av sikringsforretninger er ført under eiendeler som forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader og under gjeld som mottatte, ikke opptjente inntekter.

Netto over- og underkurs ved innlån	2021	2020
Balanseført 1.1.	-5 211	-4 648
Tilført i perioden	-6 469	-3 453
Kostnadsført/inntektsført i perioden	3 566	2 890
Balanseført 31.12.	-8 114	-5 211

Netto balanseførte sikringsforretninger	2021	2020
Balanseført 1.1.	-	-
Tilført i perioden	-	-
Kostnadsført/inntektsført i perioden	-	-
Balanseført 31.12.	-	-

Note 16 Nærstående parter

(i hele 1000 kr)

Eiendoms kreditt

Eiendoms kreditt tok sammen med 49 sparebanker initiativ til etableringen av KfS. Eiendoms kreditt har en avtale med KfS om administrasjonssamarbeid. Mellomværende med Eiendoms kreditt fremkommer under følgende poster i regnskapet for KfS.

	2021	2020
<u>Resultatregnskapet</u>	-	-
Generelle administrasjonskostnader	383	273
Rentekostnader	-	131
<u>Balanse</u>	-	-
Gjeldsbrevlån	-	-
Annen gjeld	191	-9
Egenkapitalbevis kaital	5 000	5 000

Det vises for øvrig til note 19 når det gjelder lån gitt av foretaket til øvrige nærstående parter.

Note 17 Innskudd i og utlån til kredittinstitusjoner

I posten inngår bundne innskudd (skattetreksmidler) med kr 132 315 i 2021.

Note 18 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

KfS har ikke tegnet kollektiv pensjonsforsikring. Pensjonsrettigheter for ansatte som også arbeider i Eiendoms kreditt AS er dekket gjennom forsikring tegnet av Eiendoms kreditt.

Utover dette har KfS ikke pensjonsforpliktelser og dermed ingen pensjonskostnader.

Note 19 Utbetalinger og lån til ansatte og tillitsmenn i selskapet

(i hele kr)

	2021	2020
Lån til representantskapets medlemmer, styre og kontrollkomitémedlemmer samt selskaper hvor nevnte personer er ansvarlig medlem/styremedlem	1 500 000 000	990 000 000
Utbetalinger til ansatte og tillitsmenn	2 310 108	2 379 444
<u>Styret</u>		
Peter Frølich	59 000	55 000
Knut Oscar Fleten	42 000	39 000
Bjørn Asle Hynne	42 000	-
Anne Maria Langeland	-	39 000
Anne Grethe Knudsen	42 000	39 000
Susanna Poulsen	42 000	39 000
<i>Sum godtgjørelse til styret</i>	<i>227 000</i>	<i>211 000</i>
<u>Administrerende direktør 1)</u>	-	
Lars W. Lynngård	806 139	787 358
<i>Sum godtgjørelse til ledende ansatte</i>	<i>806 139</i>	<i>787 358</i>
<u>Revisor 2)</u>		
Revisjon av årsregnskap	200 004	112 500
Annen finansiell revisjon	-	57 500
<i>Sum godtgjørelse til revisor</i>	<i>200 004</i>	<i>170 000</i>

1) Godtgjørelsen til ledelsen omfatter lønn og andre ytelser.

2) Godtgjørelsen gjelder kostnadsført revisjonshonorar inklusiv merverdiavgift.

Godtgjørelser til de ansatte er basert på fast lønn og det foreligger ikke bonusordninger for ansatte eller tillitsvalgte. Det foreligger heller ikke avtaler om særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforhold eller endring i verv. Godtgjørelser til representantskapet utgjør for valgperioden 2020-2021 kr 5 000,- per møte (kr 3 200,- ved telefonmøte). I tillegg har ordfører i representantskapet et fast honorar kr 12 000,- per år. Godtgjørelsene til styret og øvrige tillitsmenn utgjør kun honorarer. Andre godtgjørelser er ikke avtalt.

Note 20 Skattekostnader

(i hele kr)

Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjellene som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom de regnskapsmessige og de skattemessige verdiene.

	2021	2020
Resultat før skattekostnad	-1 519 691	417 445
+/- endring i midlertidige forskjeller	-1 860 718	-918 719
+/- endring fremførbart underskudd	-	-
- ikke skattepliktige inntekter (permanente forskjeller)	-	-
+ ikke fradragsberettigede kostnader (permanente forskjeller)	7 500	-
Skattepliktig inntekt	-3 372 909	-501 274
Innteksskatt 25%	-	-
pluss formueskatt	91 984	91 984
Sum betalbar skatt	91 984	91 984
+/- for mye(-) lite (+) avsatt skatt i fjor	-	-35
+/- endring i utsatt skatt	-461 380	104 361
Årets skattekostnad	-369 396	196 310
Avstemming av årets skattekostnad		
Resultat før skattekostnad	-1 519 691	417 445
Beregnet skatt 25 %	-	104 361
Bokført skatt	-369 396	196 310
Differanse	369 396	-91 949
Differansen forklares slik		
Skatteeffekten av ikke fradragsberettigede kostnader		
Skatteeffekt av ikke skattepliktige inntekter	-	-
For mye (-) / lite (+) avsatt skatt i fjor	-	-35
Utsatt skatt 25%	-461 380	-
Formueskatt	91 984	91 984
	-369 396	91 949

Utsatt skatt/ skattefordel i balansen	2021	2020	Endring
Positive midlertidige forskjeller			
Verdipapirgjeld	5 920 418	4 228 104	-1 692 314
Negative midlertidige forskjeller som kan utlignes			
Verdipapirer	-60 581	-228 985	-168 404
Fremførbart underskudd	-3 874 182	-501 274	3 372 908
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel (-)	1 985 654	3 497 845	1 512 191
Utsatt skatt/skattefordel 25% av grunnlaget	496 414	874 461	
Effekten av innføring av IFRS som er ført mot EK	-	83 332	
Bokført utsatt skatt	496 414	957 793	461 380

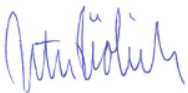
Erklæring i samsvar med verdipapirhandelsloven § 5-5

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

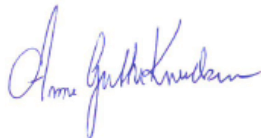
Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultater og stillingen til foretaket, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og sikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Bergen, 17. februar 2022

Styret for Kredittforeningen for Sparebanker

Peter Frølich
Styrets leder

Anne-Grethe Knudsen
Styrets nestleder

Bjørn Asle Hynne
Styremedlem

Knut Oscar Fleten
Styremedlem

Susanna Poulsen
Styremedlem

Lars W. Lyringård
Adm. direktør

Til representantskapet i Kredittforeningen for Sparebanker

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert Kredittforeningen for Sparebanker's årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2021, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak § 1-4 annet ledd bokstav b.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært Kredittforeningen for Sparebanker's revisor sammenhengende i 4 år fra valget på representantskapet den 22. mars 2018 for regnskapsåret 2018.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2021. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

1. IT-systemer og applikasjonskontroller

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Kredittforeningen for Sparebanker er avhengig av at IT-infrastrukturen i selskapet fungerer som tilskattet. Selskapet benytter et standard kjernesystem levert og driftet av ekstern tjenesteleverandør. God styring og kontroll med IT-systemene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering. Videre understøtter IT-systemene regulatorisk etterlevelse av rapportering til myndigheter, noe som er sentralt for Kredittforeningen for Sparebanker som konsesjonspliktig virksomhet. Kjernesystemet beregner blant annet rente på innlån og utlån (såkalte applikasjonskontroller) og selskapets interne kontrollsystemer bygger på systemgenererte rapporter. På bakgrunn av IT-systemenes betydning for selskapets virksomhet har vi identifisert dette området som et sentralt forhold ved vår revisjon.	I forbindelse med vår revisjon har vi opparbeidet oss en forståelse av etablert kontrollmiljø og drift av selskapets IT-systemer, og dets betydning for selskapets finansielle rapportering. Vi har utført test av utvalgte generelle IT kontroller for å sikre at disse fungerer effektivt og understøtter viktige applikasjonskontroller. I vårt arbeid med forståelse av kontrollmiljøet, test av kontroller og evaluering av funn har vi vurdert det hensiktsmessig å involvere en av KPMGs egne IT-spesialister. IT-spesialisten har bistått med evaluering og testing av effektivitet og målrettethet av de etablerte generelle IT kontrollene til Kredittforeningen for Sparebanker, samt evaluering av resultatet av utførte kontroller. Gjennom utførte tester har vi kontrollert at følgende etablerte kontroller vurderes å fungere effektivt; - Etablerte kontroller for backup av data - Etablerte kontroller for tilstrekkelig tilgangsstyring - Etablerte kontroller for håndtering av systemendringer - Etablerte kontroller for passordbeskyttelse Vi har gjennomført etterkontroll for hvordan kjernesystemet beregner renter, avdrag og gjenværende hovedstol.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak § 1-4 annet ledd bokstav b. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har

avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir revisjonsutvalget en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Bergen, 17. februar 2022
KPMG AS

Anfinn Fardal
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Anfinn Bøthun Fardal

Partner

På vegne av: KPMG

Serienummer: 9578-5992-4-3044839

IP: 80.232.xxx.xxx

2022-02-17 14:55:09 UTC

Anfinn Bøthun Fardal

Statsautorisert revisor

På vegne av: KPMG

Serienummer: 9578-5992-4-3044839

IP: 80.232.xxx.xxx

2022-02-17 14:55:09 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

